

Tupakkatilasto 2023

Tupakointi vähenee – nikotiinipussien käyttö yleistä korkeakouluopiskelijoilla

PÄÄLÖYDÖKSET

- Korkeakouluopiskelijoiden päivittäinen tupakointi on vähentynyt.
- Korkeakouluopiskelijoista käytti päivittäin nikotiinipusseja naisista 5 % ja miehistä 14 % vuonna 2024.
- Nuorista (14–20-vuotiaat) nikotiinipussien päivittäinen käyttö oli yleisintä pojilla perusopetuksessa (4 %) ja ammatillisissa oppilaitoksissa (5 %).
- Työikäisten (20–64-vuotiaat) päivittäinen tupakointi on vähentynyt vuonna 2022 vuoteen 2020 verrattuna.
- Eläkeikäisten (65–84-vuotiaat) tupakointi on pysynyt suunnilleen samalla tasolla vuonna 2022 vuoteen 2020 verrattuna.

Suomalaisten päivittäinen tupakointi on pääsääntöisesti vähentynyt viime vuosien väestötutkimusten mukaan. Nikotiinipussien ja muiden uusien nikotiinituotteiden käyttö on kuitenkin nuorilla ja nuorilla aikuisilla suhteellisen yleistä.

Vuonna 2022 suomalaisista 20–64-vuotiaista naisista 11 prosenttia ja miehistä 12 prosenttia tupakoi päivittäin (kuvio 1). Tämän ikäisestä väestöstä nikotiinipusseja käytti päivittäin naisista alle prosentti ja miehistä kolme prosenttia.

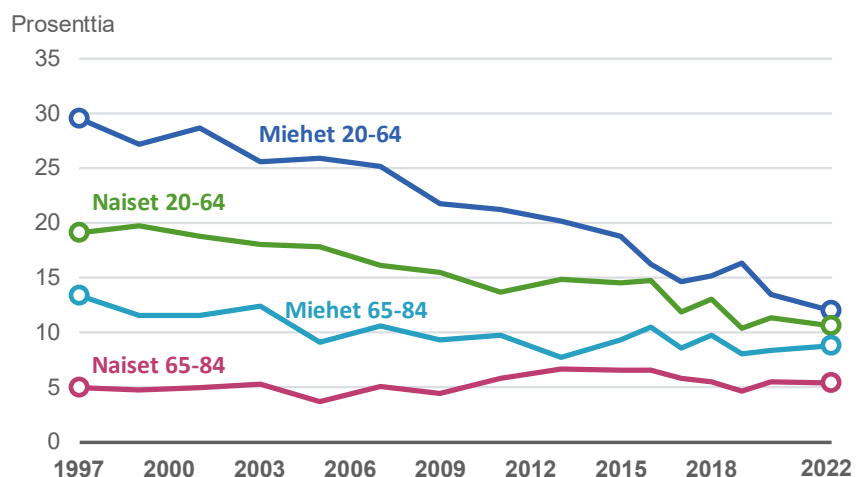
Eläkeikäisistä (65–84-vuotiaat) naisista viisi prosenttia ja miehistä yhdeksän prosenttia tupakoi päivittäin vuonna 2022. Nikotiinipussien käyttö on eläkeikäisillä erittäin vähäistä.

Vuonna 2023 nuorista (14–20-vuotiaat) päivittäin tupakoi viisi prosenttia. Nuorten päivittäinen tupakointi on vähentynyt. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista päivittäin tupakoi huomattavasti useampi kuin lukiolaisista. (Kuviot 2 ja 3a-b.) Nuorista nikotiinipusseja käytti päivittäin kaksi prosenttia perusopetuksessa olevista, hieman alle prosentti lukiossa opiskelevista ja kolme prosenttia ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista.

Vuonna 2024 korkeakouluopiskelijoista neljä prosenttia tupakoi päivittäin, ja osuus laski hieman vuodesta 2021 (5 %). Ammattikorkeakouluissa opiskelevilla päivittäinen tupakointi (naiset 7 %, miehet 4 %) on yleisempää kuin yliopistoissa opiskelevilla (naiset 2 %, miehet 3 %) (kuvio 4).

Korkeakouluopiskelijoilla nikotiinipussien päivittäinen käyttö on tupakointia yleisempää: päivittäin niitä käytti vuonna 2024 yhteensä yhdeksän prosenttia. Ammattikorkeakouluissa opiskelevilla nikotiinipussien päivittäinen käyttö (naiset 7 %, miehet 18 %) oli yleisempää kuin yliopistoissa opiskelevilla (naiset 3 %, miehet 9 %).

Kuvio 1. Päivittäin tupakoivien miesten ja naisten osuudet (%) ikäryhmittäin 1997–2022.

Lähteet: 20–64-vuotiaat: vuodet 1997–2012 Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) – tutkimus, THL; vuodet 2013–2017 Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL; vuodet 2018–2020 FinSote, THL; vuodesta 2022 alkaen Terve Suomi, THL. 65–84-vuotiaat: vuodet 1997–2011 Eläkeikäisen väestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (EVTK) – tutkimus, THL; vuodet 2013–2017 Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL; vuodet 2018–2020 FinSote, THL; vuodesta 2022 alkaen Terve Suomi, THL.

Marke Jääskeläinen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Leena Kovanen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Sisällysluettelo

Tupakointi.....	3
Raskauden aikainen tupakointi 2023	7
Verotettujen tupakkatuotteiden kulutus ja matkustajatuonti 2023	7
Tupakkatuotteiden hintakehitys 2023	9
Tupakkaverotus Suomessa vuonna 2023.....	9
Tupakkaverodirektiivi ja valmisteverodirektiivi	11
Tupakkalaki	12
Tupakoinnin taloudelliset haittakustannukset.....	13
Tupakkatilasto 2023 -tilastoraportin asiantuntijat.....	14
Käsitteet ja määritelmät.....	14
Taulukoissa käytetyt symbolit.....	15
Laatuseloste (SVT).....	16
Liitetaulukot	21

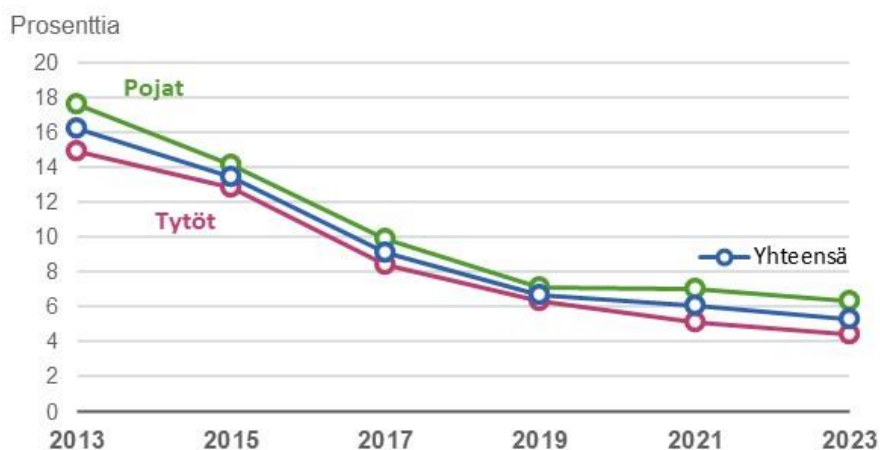
Tupakointi

Vuonna 2022 aikuisista 20–64-vuotiaista naisista tupakoi päivittäin 11 prosenttia ja miehistä 12 prosenttia. Miesten päivittäinen tupakointi on vähentynyt alle puoleen vuosien 1997–2022 aikana, sillä 30 prosenttia miehistä tupakoi päivittäin vuonna 1997. Samassa ajassa myös päivittäin tupakoivien aikuisten naisten osuus on vähentynyt, mutta lasku on ollut vähäisempää ja epätasaisempaa. (Kuvio 1; liitetaulukko 1.)

Eläkeikäisessä väestössä (65–84-vuotiaat) miehistä tupakoi päivittäin yhdeksän prosenttia ja naisista viisi prosenttia vuonna 2022 (kuvio 1; liitetaulukko 2). Tupakoivien eläkeikäisten miesten osuus on vakiintunut 2000-luvulla noin 8–10 prosenttiin. Myös eläkeikäisten naisten päivittäinen tupakointi on pysynyt lähes samalla tasolla 1990-luvun puolivälistä nykypäivään.

Vuonna 2023 nuorista (14–20-vuotiaat) pojista päivittäin tupakoi kuusi prosenttia ja tytöistä neljä prosenttia. Nuorten päivittäistupakointi on vähentynyt huomattavasti viimeisten kymmenen vuoden aikana: vuonna 2013 vastaavat osuudet olivat pojilla 18 prosenttia ja tytöillä 15 prosenttia. Viime vuosina lasku on ollut vähäisempää. (Kuvio 2; liitetaulukko 6.)

Kuvio 2. Päivittäin tupakoivien 14–20-vuotiaiden tyttöjen ja poikien osuudet (%), 2013–2023

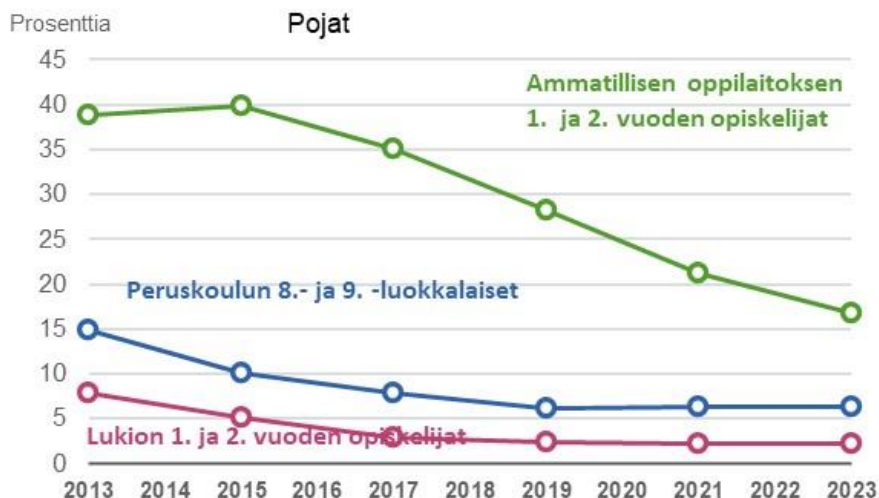

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

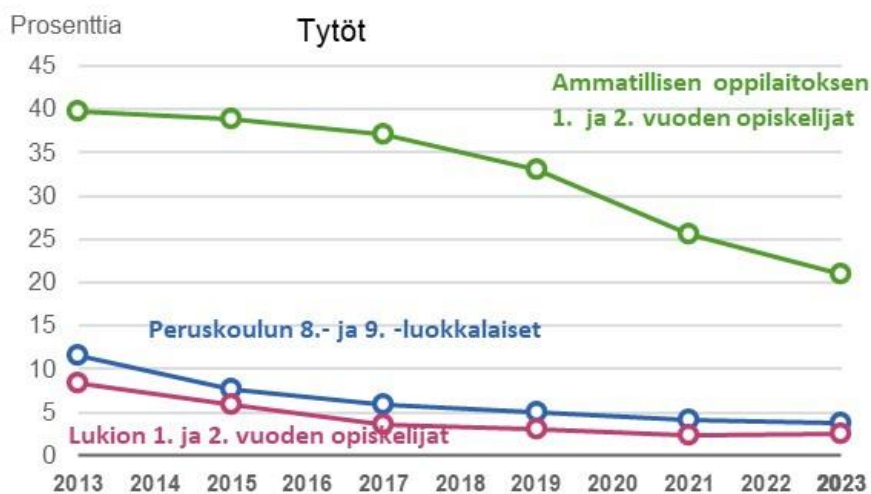
Nuorten tupakkatuotteiden käyttö

Kouluterveyskyselyn tarkemmat tiedot nuorten tupakoinnista, nuuskan käytöstä ja sähkösavukkeiden käytöstä löytyvät [Tulospalvelusta](#).

Nuorten tupakoinnissa on kouluastekohtaisia eroja. Vuonna 2023 perusopetuksen 8. ja 9. -luokkalaisista viisi prosenttia tupakoi päivittäin (tytöistä 4 % ja pojista 6 %). Lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijoista päivittäin tupakoivia oli kaksi prosenttia (tytöistä 3 % ja pojista 2 %). Opetussuunnitelmaperusteisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelevilla tupakointi on edelleen huomattavasti yleisempää verrattuna muihin kouluasteisiin. Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 14 prosenttia (tytöistä 14 % ja pojista 13 %) tupakoi päivittäin. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisilla sekä lukiolaisilla päivittäisen tupakoinnin yleisyydessä ei ole juuri muutoksia viime vuosina. Ammattiin opiskelevilla tupakointi on vähentynyt edelleen merkittävästi ja erot kouluasteiden välillä ovat kaantuneet. (Kuviot 3a–b; liitetaulukko 6.)

Kuvio 3a. Päivittäin tupakoivien 14–20-vuotiaiden poikien osuudet (%) kouluasteittain, 2013–2023

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Kuvio 3b. Päivittäin tupakoivien 14–20-vuotiaiden tyttöjen osuudet (%) kouluasteittain, 2013–2023

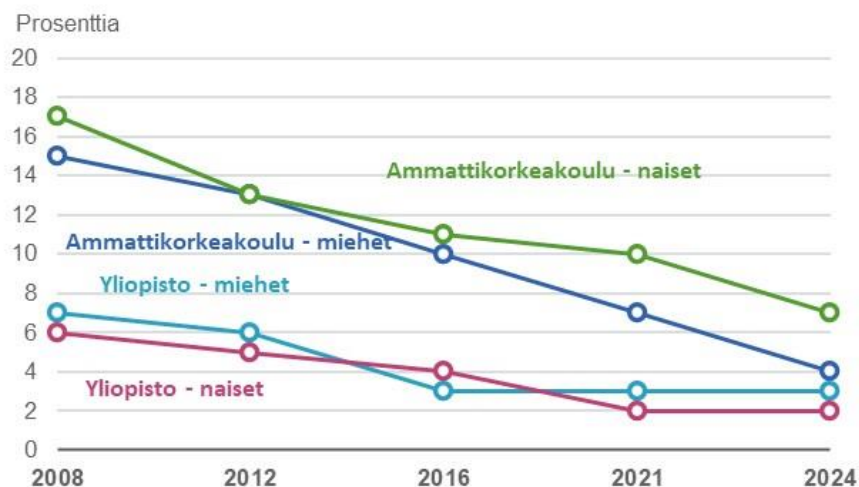
Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Korkeakouluopiskelijoiden tupakkatuotteiden käyttö

Korkeakouluopiskelijoiden terveys- tutkimuksen tupakka- ja nikotiini- tuotteiden käyttöä koskevat tarkemmat tiedot vuosilta 2024 ja 2021 löytyvät [verkkoraporteista](#).

Vuoden 2016 tietoja saa tarkemmin Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön [raportista](#).

Vuonna 2024 korkeakouluopiskelijoista neljä prosenttia tupakoi päivittäin (naisista 4 % ja miehistä 3 %). Yliopisto-opiskelijoilla tupakointi on vähäisempää (naiset 2 %, miehet 3 %) kuin ammattikorkeakoulussa opiskelevilla (naiset 7 %, miehet 4 %). Päivittäinen tupakointi on vähentynyt korkeakouluopiskelijoilla 2000-luvun alusta. Merkitsevä lasku jatkui ammattikorkeakoulussa opiskelevilla vuodesta 2021 vuoteen 2024 (naiset 10 %, miehet 7 %). Yliopisto-opiskelijoilla tupakointi oli entuudestaan vähäistä eikä siinä tapahtunut muutoksia tässä ajassa. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Päivittäin tupakoivien korkeakouluopiskelijoiden osuudet (%), 2008–2024

Lähde: Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus (KOTT); YTHS 2000–2016, THL 2021–2024.

Nuuskan käyttö

Vuonna 2022 nuuskaa käytti päivittäin kuusi prosenttia 20–64-vuotiaista miehistä. Nuuskan käyttö on yleistynyt alle 50-vuotiailla miehillä selvästi 2000-luvun alkuun verrattuna. Nuuskaaminen on yleisintä 20–34-vuotiailla miehillä, joista 11 prosenttia ilmoitti nuuskaavansa päivittäin vuonna 2022. Nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) nuuskaa käytti 12 prosenttia 20–64-vuotiaista miehistä. Myös nykyinen nuuskaaminen on yleisintä 20–34-vuotiailla miehillä, joista 20 prosenttia ilmoitti nuuskaavansa joko päivittäin tai satunnaisesti. Naisilla sekä päivittäinen että nykyinen nuuskan käyttö oli vähäistä (1–2 %). Naisillakin nuuskan käyttö oli yleisintä 20–34-vuotiailla (Liitetaulukko 11.)

Vuonna 2023 nuuskaa käytti päivittäin viisi prosenttia 14–20-vuotiaista nuorista: tytöistä kaksi prosenttia ja pojista seitsemän prosenttia. Nuuskan päivittäinen käyttö oli edelleen harvinaista perusopetuksen 8. ja 9. -luokkalaisilla tytöillä (2 %) ja lukion 1. ja 2. vuoden tytöillä (1 %). Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden tytöistä nuuskaa käytti päivittäin seitsemän prosenttia, kun vuonna 2017 osuus oli kaksi prosenttia. Pojat käyttivät päivittäin nuuskaa huomattavasti tyttöjä yleisemmin. Peruskouluissa päivittäin nuuskaa käytti pojista kuusi prosenttia ja lukioissa neljä prosenttia. Ammatillisissa oppilaitoksissa nuuskaa päivittäin käyttäviä poikia oli 17 prosenttia. Päivittäinen nuuskaaminen yleistyi pojilla erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa vuosina 2010–2019. Yläkouluissa ja lukioissa käytön kasvu tasaantui vuoden 2015 jälkeen. Vuosina 2019–2021 päivittäinen nuuskaaminen väheni kaikilla nuorilla, mutta kääntyi uudestaan nousuun vuonna 2023 ammatillisissa oppilaitoksissa. (Liitetaulukko 12.)

Korkeakouluopiskelijoista päivittäin nuuskaavia oli vuonna 2024 yhteensä kolme prosenttia (naisista 1 %, miehistä 4 %). Miehillä nuuskaaminen oli yleisempää kuin naisilla sekä yliopistoissa (naiset 1 %, miehet 3 %) että ammattikorkeakouluissa opiskelevilla (naiset 2 %, miehet 6 %). Nuuskaaminen yleistyi miehillä erityisesti vuodesta 2016 (yliopisto 6 %, ammattikorkeakoulu 8 %) vuoteen 2021 (yliopisto 8 %, ammattikorkeakoulu 15 %). Vuosina 2021–2024 nuuskaaminen väheni merkittävästi miehillä sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa.

Nikotiinipussien käyttö

Nuuskan tapaan käytettävät nikotiinipussit ovat olleet vapaasti myynnissä vuoden 2023 huhtikuusta. Verotuksen piirissä ne ovat olleet vuodesta 2024, ja ne tullaan ottamaan laajemmin tupakkalain sääntelyn piiriin vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2022 nikotiinipusseja käytti päivittäin kolme prosenttia 20–64-vuotiaista miehistä ja vajaa prosentti tämän ikäisistä naisista. Nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) nikotiinipusseja käytti kahdeksan prosenttia miehistä ja kaksi prosenttia naisista. Eläkeikäisessä väestössä sekä päivittäinen että nykyinen käyttö oli erittäin vähäistä.

Nuorilla päivittäistä nikotiinipussien käyttöä esiintyi useimmin perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisilla pojilla (4 %) ja ammattiin opiskelevilla pojilla (5 %), muissa ryhmissä päivittäinen käyttö oli harvinaisempaa vuonna 2023. Satunnaisesti nikotiinipusseja ilmoitti käyttäneensä perusopetuksen 8. ja 9. luokkien pojista 11 prosenttia ja tytöistä kolme prosenttia, lukion 1. ja 2. vuoden pojista seitsemän prosenttia ja tytöistä kaksi prosenttia sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden pojista 21 prosenttia ja tytöistä kahdeksan prosenttia.

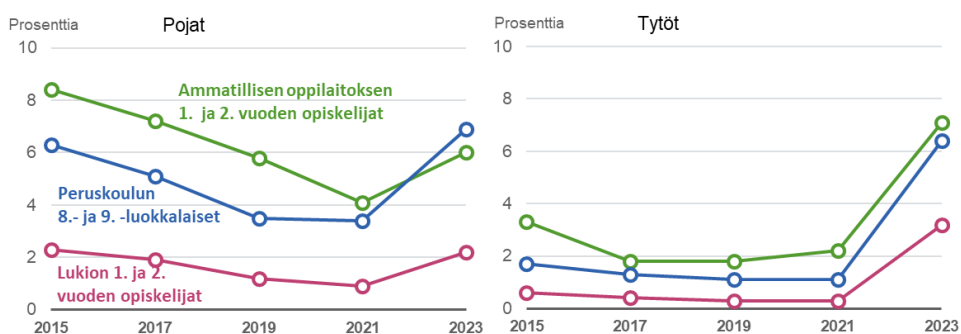
Korkeakouluopiskelijoista päivittäin nikotiinipusseja käytti vuonna 2024 yhteensä yhdeksän prosenttia (naisista 5 %, miehistä 14 %). Miehillä nikotiinipussien käyttö oli yleisempää kuin naisilla sekä yliopistoissa (naiset 3 %, miehet 9 %) että ammattikorkeakouluissa opiskelevilla (naiset 7 %, miehet 18 %).

Sähkösavukkeiden käyttö

Vuonna 2022 noin yksi prosentti 20–64-vuotiaista miehistä ja naisista käytti sähkösavukkeita päivittäin (liitetaulukko 5). Päivittäin tai satunnaisesti sähkösavukkeita käytti kolme prosenttia 20–64-vuotiaista miehistä ja kaksi prosenttia naisista. Nikotiinipitoisten sähkösavukkeiden osalta osuudet olivat vastaavat sekä miehillä että naisilla, mikä kertoo siitä, että käytetyt sähkösavukkeet sisältävät useimmiten nikotiinia. (Liitetaulukko 5.) Miehistä 29 prosenttia ja naisista 16 prosenttia oli ainakin joskus käyttänyt sähkösavukkeita. Vastaavat prosenttiosuudet 20–34-vuotiaiden joukossa olivat miehillä 38 prosenttia ja naisilla 23 prosenttia. Ainakin joskus sähkösavukkeita käyttäneiden osuudet nousivat vuoteen 2020 verrattuna. Tämä oli havaittavissa eritoten 20–34-vuotiailla naisilla, joista 15 prosenttia oli ainakin joskus käyttänyt sähkösavukkeita vuonna 2020.

Vuonna 2023 nuorista pojista (14–20-vuotiaat) sähkösavukkeita käytti päivittäin kuusi prosenttia ja tytöistä viisi prosenttia. Sähkösavukkeita käytti päivittäin perusopetuksen 8. ja 9.-luokkalaisista pojista seitsemän prosenttia, lukiolaispojista kaksi prosenttia ja ammattiin opiskelevista pojista kuusi prosenttia. Tytöillä osuudet olivat vastaavasti perusopetuksessa kuusi prosenttia, lukioissa kolme prosenttia ja ammatillisissa oppilaitoksissa seitsemän prosenttia. Sähkösavukkeiden käytöstä on kysytty Kouluterveyskyselyssä vuodesta 2015 alkaen. Sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö vähentyi pojilla kouluasteesta riippumatta vuosina 2015–2021. Vuoden 2021 jälkeen päivittäinen käyttö kuitenkin lisääntyi selvästi. Tytöillä sähkösavukkeiden käyttö väheni vuosien 2015 ja 2017 välillä ja pysyi sen jälkeen melko tasaisena vuoteen 2021 asti, minkä jälkeen käyttö on yleistynyt voimakkaasti kaikilla kouluasteilla. Nykyinen (päivittäin tai satunnaisesti) käyttö yleistyi myös selvästi (Kuvio 5, liitetaulukko 8.)

Kuvio 5. Päivittäin sähkösavukkeita käyttävien 14–20-vuotiaiden poikien ja tyttöjen osuudet (%) kouluasteittain, 2015–2023

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Nikotiinia sisältävien sähkösavukkeiden käyttö oli vuonna 2024 korkeakouluopiskelijoilla harvinaista. Niitä raportoi käyttävänsä päivittäin yhteensä yksi prosentti korkeakouluopiskelijoista. Päivittäinen käyttö vähentyi ammattikorkeakoulussa opiskelevilla miehillä vuodesta 2016 (4 %) vuoteen 2021 (1 %). Muutoin muutokset ovat olleet vähäisiä seuranta-aikana.

Tupakoinnin lopettamishalukkuus

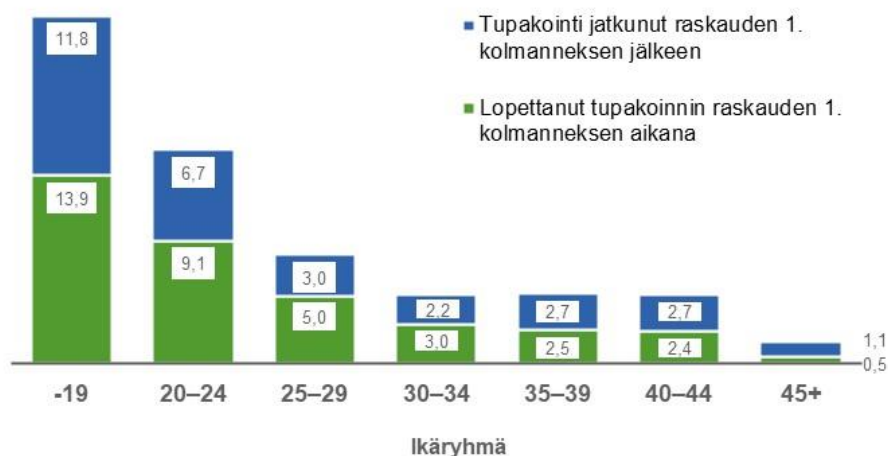
Vuoden 2022 tietojen mukaan aikuisväestöstä tupakoinnin haluaisi lopettaa 59 prosenttia 20 vuotta täyttäneistä päivittäin tupakoivista miehistä ja 55 prosenttia päivittäin tupakoivista naisista.

Raskauden aikainen tupakointi 2023

Vuonna 2023 raskauden aikana tupakoi 7,1 prosenttia kaikista synnyttäjistä. THL:n Perinataalitalaston mukaan viime vuosina yhä harvempi synnyttäjä ilmoitti tupakoineensa ensimmäisen raskauskolmanneksen jälkeen. Vuonna 2023 tupakoinnin ilmoitti lopettaneensa raskauden ensimmäisen kolmanneksen aikana 57 prosenttia kaikista raskauden aikana tupakoineista.

Raskauden aikainen tupakointi on yleisempää nuoremmassa ikäryhmissä. Vuonna 2023 alle 20-vuotiaista synnyttäjistä (N=490) raskauden aikana tupakoi lähes 26 prosenttia. Heistä 54 prosenttia ilmoitti lopettaneensa tupakoinnin raskauden ensimmäisen kolmanneksen aikana. Sen sijaan yli 35-vuotiaista synnyttäjistä (N= 11 515) raskauden aikana tupakoi 5,1 prosenttia, ja heistä 48 prosenttia lopetti tupakoinnin raskauden alkuaikana. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Synnyttäjien tupakointi ja tupakoinnin lopettaminen raskauden ensimmäisen kolmanneksen aikana ikäryhmittäin 2023, %

Lähde: Perinataalitalasto, THL.

Verotettujen tupakkatuotteiden kulutus ja matkustajatuonti 2023

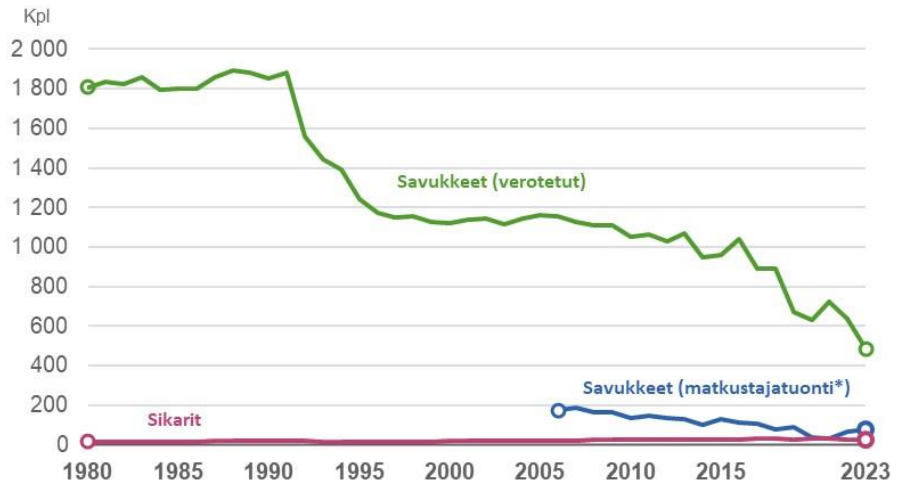
Suomessa ei suoraan tilastoida tupakkatuotteiden kulutusta. Karkealla tasolla ja pidemmällä aikavälillä kulutuksen kehitystä voidaan arvioida verotettujen tupakkatuotteiden määrän perusteella. Suomessa luovutettiin kulutukseen vuonna 2023 (joulukuun 2022–marraskuun 2023 tietojen mukaan) verotettuja savukkeita 2 307 miljoonaa kappaletta (liitetaulukko 13).

Ensimmäinen tupakkalaki säädettiin 1970-luvun puolivälissä, jonka jälkeen verollisten savukkeiden kulutus kääntyi laskusuuntaiseksi. Verollisten savukkeiden kulutus väheni huomattavasti 1990-luvulla. Suurin väheneminen sijoittuu 1990-luvun alun lamavuosiin. Kulutus ei enää laman jälkeen palautunut sitä edeltävälle tasolle, vaan jäi pysyvästi matalammaksi. Vuoden 2005 jälkeen savukkeiden kulutuksen trendi on ollut laskeva. Savukkeiden verotettu määrä on kuitenkin vaihdellut jonkin verran vuosien välillä johtuen tupakkaveron korotuksiin liittyvästä tupakkatuotteiden varastoinnista. Veronkorotuksia on tehty lähes joka vuosi vuodesta 2009 lähtien, ja ennen veronkorotuksia tupakkateollisuus on siirtänyt suuria määriä savukkeita verolliseen varastoon. Varastointi sekä sen ajoittuminen ja

määrä vaihtelevat jonkin verran, mikä johtaa vuosittaisten verotettujen savukkeiden määrän vaihteluun. (Liitetaulukot 14 ja 16; kuvio 7.)

Irtotupakkaa luovutettiin verolliseen kulutukseen 548 miljoonaa kiloa ja sikareita sekä pikkusikareita 121 miljoonaa kappaletta vuonna 2023 (joulukuu 2022 - marraskuu 2023). Savukkeiden tapaan niiden verotettuihin määriin vaikuttaa tupakkaveron korotuksiin liittyvä varastointi. (Liitetaulukko 14.)

Kuvio 7. Verotetut savukkeet ja sikarit (vuosi = joulu-marraskuu) sekä ulkomailta tuodut savukkeet (vuosi = tammi-joulukuu) 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1980–2023

Lähde: Verohallinto.

* Savukkeiden verotonta matkustajatuontia on tutkittu vuodesta 2006 alkaen.

Savukkeiden ja nuuskan matkustajatuontia selvitetään Verianin (ent. Kantar Public) toteuttamalla haastattelututkimuksella (kts. tarkemmin Laatuseloste / Menetelmät). Suomalaiset toivat ulkomaanmatkoilta 351 miljoonaa savuketta vuonna 2023, mikä on 10 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Pidemmällä ajanjaksolla tarkasteltuna savukkeiden matkustajatuonnin kehityksen trendi on ollut laskeva verollisen kulutuksen tapaan. Matkustajatuontiseurannan mukaan savukkeiden matkustajatuonti on veronkorotuksista huolimatta vähentynyt vuodesta 2006 vuoteen 2019 saakka 47 prosenttia. Koronapandemian ja siitä johtuvan matkustamisen vähäisyyden takia tuontimäärät olivat poikkeuksellisen matalia vuosina 2020–2021. (Liitetaulukko 16.)

Nuuskan matkustajatuonti lisääntyi 2010-luvulla ja saavutti huippunsa vuonna 2018. Tämän jälkeen nuuskan matkustajatuonti on vähentynyt vuoteen 2021 asti, ja osasy matkoilta tuotujen tupakkatuotteiden määrän laskuun vuosina 2020–2021 lienee koronapandemiasta johtuva matkustamisen väheneminen. Vuonna 2023 nuuskan matkustajatuonti oli 289 tuhatta kiloa tai 13,0 miljoonaa rasiaa, kun se edellisvuonna oli 341 tuhatta kiloa tai 14,6 miljoonaa rasiaa. Matkustajatuontia koskevassa Verianin haastattelututkimuksessa on alettu kysyä nikotiinipussien matkustajatuonnista vuodesta 2023 alkaen. Tätä ennen on mahdollista, että nuuskaa koskevat tuontimäärät pitävät sisälleen nuuskan lisäksi myös eritoten 2020-luvun alussa yleisemmin markkinoille tulleiden nikotiinipussien tuontia. Nuuskan tuontimääriä koskevat tiedot ajalta ennen vuotta 2023 eivät siten välttämättä ole suoraan vertailukelpoisia vuoden 2023 tai sen jälkeisiin tuontimääriin. (Liitetaulukko 16.)

Nikotiinipussien matkustajatuonnista ja verkko-ostamisesta on saatavilla ensimmäistä kertaa tietoa vuodesta 2023 alkaen. Vuonna 2023 nikotiinipusseja tuotiin matkoilta 1,6 miljoonaa rasiaa. Ulkomaisista verkkokaupoista ostettiin 8,3 miljoonaa nikotiinipussirasiaa.

Tullin haltuun ottamien savukkeiden määrä kasvoi merkittävästi vuodesta 1995 vuoteen 2000, jolloin se saavutti huippunsa. Haltuun otettujen savukkeiden määrä on laskenut vuodesta 2006 alkaen ollen alimmillaan vuonna 2021. Vuonna 2006 tullitakavarikoi 32,6

miljoonaa savuketta, kun se vuonna 2023 otti haltuun 2,8 miljoonaa savuketta. (Liitetaulukko 16.)

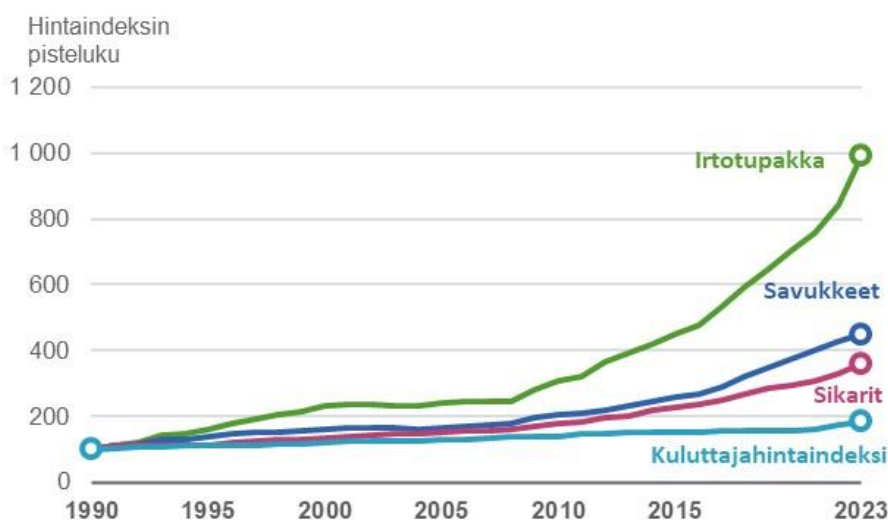
Vuonna 2023 (joulukuu 2022–marraskuu 2023) luovutettiin verolliseen kulutukseen nikotiinipitoista sähkösavukenestettä 9 321 litraa, mikä on 6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022.

Tupakkatuotteiden hintakehitys 2023

Vuonna 2023 tupakkatuotteiden nimellishinnat nousivat keskimäärin 7,4 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Tuoteryhmittäin tarkasteltuna savukkeiden hinnat nousivat 5,5 prosenttia, sikareiden hinnat 9,0 prosenttia ja irtotupakan hinta 18,0 prosenttia. Savukkeiden hinnat nousivat hieman vähemmän kuin edeltävänä vuonna, mutta sikareiden ja etenkin irtotupakan hintojen nousu oli nyt suurempaa. (Liitetaulukko 17; kuvio 8.)

Tupakkaveroa on korotettu vuodesta 2009 lähtien joka vuosi lukuun ottamatta vuosia 2011 ja 2013. Vuosina 2016–2023 veroa on korotettu puolivuositain. Lisäksi yleistä arvonlisäveroprosenttia korotettiin heinäkuussa 2010 ja tammikuussa 2013. Vuosina 2022 ja 2023 irtotupakan ja sikareiden sekä pikkusikareiden veronkorotukset olivat muita suurempia, mikä näkyy niiden hintakehityksessä. Tupakkatuotteiden nimellishinnat ovat nousseet noin 100 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Savukkeiden hinta on noussut vuodesta 2013 noin 95 prosenttia ja sikareiden hinta noin 77 prosenttia. Irtotupakan hinnannousu on ollut yli 150 prosenttia. (Liitetaulukko 17.)

Kuvio 8. Tupakkatuotteiden nimellishintaindeksit ja kuluttajahintaindeksi 1990–2023 (1990=100)

Lähde: Tilastokeskus.

Merkittävä osa tupakkatuotteiden hinnasta on tupakkaveroa, josta osa määräytyy arvoperusteisesti ja osa on yksikköveroa. Arvoperusteisen veron takia tupakkatuotteesta kannettavan tupakkaveron määrä kasvaa muun hinnanosan kasvaessa, jolloin tupakkatuotteiden hinnat ja tupakkaveron määrä ovat kasvaneet yleisen hintatason nousun mukana myös silloin, kun tupakkaveron korotuksia ei ole tehty. Hinnannousu vuodesta 2009 lähtien selittyy kuitenkin pääosin veronkorotuksilla.

Tupakkaverotus Suomessa vuonna 2023

Tupakkaveroa kannetaan savukkeista, sikareista ja pikkusikareista sekä kääretupakasta, sähkösavukenesteistä ja kuumennettavista tupakkatuotteista. Kääretupakka on jaettu verotuksellisesti kahteen eri tuoteryhmään, jotka ovat savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka ja muu piippu- ja savuketupakka. Savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka muodostaa valtaosan verotetusta kääretupakasta. Tupakkaveroa kannetaan myös savukepapereista sekä muista tupakkaa sisältävistä tuotteista. Sähkösavukkeissa käytettävät nikotiinipitoiset sekä nikotiinittomat nesteet ovat kuuluneet tupakkaveron

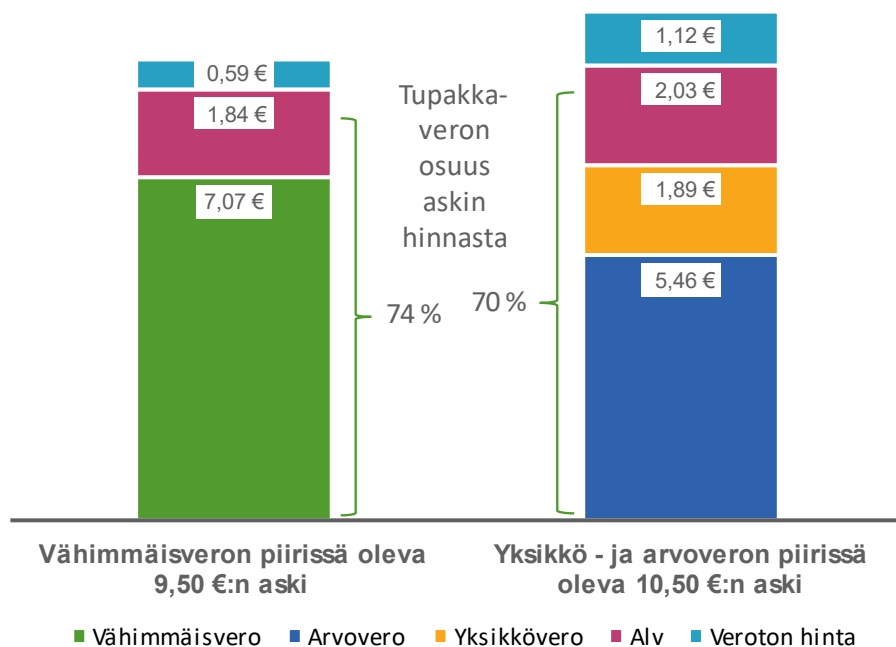
piiriin vuoden 2017 alusta lähtien ja kuumennettavat tupakkatuotteet vuoden 2022 alusta lähtien. Lisäksi savuttomat nikotiinittomat tupakkatuotteet on otettu tupakkaveron piiriin vuoden 2024 alusta.

Tupakkaveroa korotettiin vuonna 2023 tammi- ja heinäkuun alusta. Savukkeiden veroa korotettiin keskimäärin 6,5 prosenttia, sikareiden ja pikkusikareiden 15,5 prosenttia, piippu- ja savuketupakan 11,9 prosenttia sekä savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan veroa 19,8 prosenttia.

Savukkeiden, savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan, sikareiden sekä pikkusikareiden ja savuttomien nikotiinituotteiden verorakenteessa on kolme elementtiä: yksikkövero, arvero ja vähimmäisvero. Yksikkövero on kappalemäärään perustuva vero, joka on sama kaiken hintaisille tuotteille. Arvero on tuotteen kaikki verot sisältävästä hinnasta laskettava vero, jonka euromäärä siten kasvaa hinnan kasvaessa. Kolmas elementti, vähimmäisvero, perustuu yksikköveron tapaan kappalemäärään, ja sitä peritään vain halpahintaisilta tuotteilta. Vähimmäisverolla turvataan se, että kaikista tuotteista peritään hinnasta riippumatta tietty euromäärä veroa.

Savukkeiden yksikköveron määrä oli 9,06 senttiä kappaleelta alkuvuonna 2023 ja 9,43 senttiä kappaleelta loppuvuonna 2023. Arveron määrä oli 52 prosenttia vähittäismyyntihinnasta. (Liitetaulukko 20a.) Vähimmäisvero oli 34,32 senttiä kappaleelta alkuvuonna 2023 ja 35,36 senttiä kappaleelta loppuvuonna 2023. Vähimmäisveroa perittiin alkuvuonna 2023 alle 9,70 euron hintaisista ja loppuvuonna 2023 alle 10,00 euron hintaisista 20 kappaleen savukeaskeista. Tämä tarkoittaa sitä, että alkuvuonna 2023 vähintään 9,70 euron hintaisista ja loppuvuonna 2023 vähintään 10,00 euron hintaisista savukeaskeista perittiin yksikkö- ja arveroa. Savukeaskin hinnan muodostuminen verottomasta hinnasta ja eri veroista vuonna 2023 on esitetty kuviossa 9. Tupakkaveron osuus askin hinnasta oli 70 tai 74 prosenttia valituilla esimerkkihinnoilla.

Kuvio 9. Savukeaskin hinnan (euroa) muodostuminen 1.7.2023–31.12.2023

Lähde: Valtiovarainministeriö.

Savukkeiksi käärittävällä hienoksi leikatulla tupakalla yksikkövero oli 7,35 senttiä grammalta alkuvuonna 2023 ja 8,05 senttiä grammalta loppuvuonna 2023. Arvero oli 52 prosenttia vähittäismyyntihinnasta. Hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvero oli 25,39 senttiä grammalta alkuvuonna 2023 ja 27,37 senttiä grammalta loppuvuonna 2023.

Vähimmäisveroa perittiin käytännössä alkuvuonna alle 10,40 euron ja loppuvuonna alle 11,10 euron hintaisista 30 gramman irtotupakkapusseista.

Piippu- ja savuketupakan, joka on hyvin pieni kääretupakan tuoteryhmä, vero oli 9,95 senttiä grammalta alkuvuonna 2023 ja 10,75 senttiä grammalta loppuvuonna 2023. Arvo-vero oli 48 prosenttia vähittäismyyntihinnasta. Sikareiden yksikkövero oli 8,54 senttiä kappaleelta alkuvuonna 2023 ja 8,54 senttiä kappaleelta loppuvuonna 2023. Vähimmäis-vero oli alkuvuonna 34,32 senttiä kappaleelta ja loppuvuonna 35,36 senttiä kappaleelta. Arvovero oli 34 prosenttia vähittäismyyntihinnasta.

Sähkösavukeneiteiden veron määrä oli 30 senttiä millilitralta. Kuumennettavien tupakkatuotteiden veron määrä oli 30 senttiä grammalta. Muun tupakkaa sisältävän tuotteen ja savukepaperin vero oli 60 prosenttia vähittäismyyntihinnasta. (Liitetaulukot 20a–d.)

Tupakkaveron tuotto oli vuonna 2023 noin 1 156 miljoonaa euroa eli 41 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Verotuoton kasvuun vaikuttivat veronkorotukset, mutta verotuoton vuosittaiseen vaihteluun vaikuttavat myös tupakkaveron korotuksia edeltävän tupakkatuotteiden varastoinnin määrän vaihtelu. (Liitetaulukko 19.)

Savukkeiden, kääretupakan, piippu- ja savuketupakan sekä sikareiden ja pikkusikareiden tupakkaveroa korotetaan keskimäärin 27,1 prosenttia kolmen vuoden aikana kuudessa vaiheessa siten, että ensimmäinen korotus tehtiin marraskuun 2024 alusta.

Tupakkaverodirektiivi ja valmisteverodirektiivi

Tupakkaverotusta on yhdenmukaistettu EU:ssa niin sanotulla tupakkaverodirektiivillä (2011/64/EU). Direktiivi määrittelee verotettavat tupakkatuotteet, tupakkaveron rakenteen reunaehdot ja vähimmäisverotasot.

Tupakkaverodirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava savukkeiden verotuksessa sekä yksikkö- että arvoveroa. Yksikköveron määrää on rajoitettu siten, että yksikkövero ei saa olla pienempi kuin 7,5 eikä suurempi kuin 76,5 prosenttia siitä keskihintaisten savukkeiden kokonaisverosta, joka syntyy yhdistämällä yksikkö- ja arvovero sekä arvonlisävero. Lisäksi jäsenvaltiot voivat kantaa savukkeista kansallista vähimmäisveroa, jonka suuruuden ja rakenteen ne voivat määrätä vapaasti, kunhan noudattavat savukkeiden verotuksen normaalirakenteessa yksikkö- ja arvoveron yhdistelmää.

Tupakkaverodirektiivin mukaan jäsenvaltioiden soveltamien yksikkö- ja arvoverojen yhteismäärän on ylitettävä sekä euromääräinen että prosentuaalinen vähimmäisverotaso. Euromääräinen vähimmäisvero koskee kaiken hintaisia tuotteita, mutta prosentuaalisen vähimmäisveron ylittyminen tarkistetaan vain keskihintaisten savukkeiden osalta. Euromääräinen vähimmäisvero on näistä kahdesta tärkeämpi, sillä se turvaa tietyn euromääräisen verorasituksen kaikille EU-alueella myytävälle savukkeille. Prosentuaalinen vähimmäisvero sitoo puolestaan verotasoa suhteessa hintatasoon kussakin jäsenvaltiossa.

Savukkeiden euromääräinen vähimmäisverotaso on 90 euroa 1 000 savukkeelta, ja prosentuaalinen vähimmäisverotaso 60 prosenttia keskihintaisten savukkeiden hinnasta. Jäsenvaltioiden, jotka kantavat tupakkaveroa vähintään 115 euroa 1 000 keskihintaista savukkeelta, ei kuitenkaan tarvitse noudattaa prosentuaalista vähimmäisvaatimusta.

Muiden direktiivissä määriteltyjen tupakkatuotteiden kuin savukkeiden osalta jäsenvaltioilla on enemmän liikkumavaraa tupakkaveron rakenteen suhteen. Jäsenvaltiot voivat soveltaa joko yksikkö- tai arvoveroa tai näiden yhdistelmää. Lisäksi jäsenvaltioilla on mahdollisuus määrätä näille tuotteille kansallinen vähimmäisvero, jos ne soveltavat arvoveroa tai arvoveron ja yksikköveron yhdistelmää.

Savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan veron on oltava vähintään 50 prosenttia keskihinnasta tai vähintään 60 euroa kilogrammalta. Muun piippu- ja savuketupakan kuin savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan veron on puolestaan oltava vähintään 20 prosenttia vähittäismyyntihinnasta tai 22 euroa kilogrammaa kohti. Sikarien tai pikkusikarien veron on oltava vähintään viisi prosenttia vähittäismyyntihinnasta tai 12 euroa 1 000 kappaletta tai kilogrammaa kohti.

Tupakkatuotteiden verotukseen ja valvontaan sovelletaan yhdenmukaistettua järjestelmää, ja näistä menettelyistä säädetään valmisteverotusdirektiivissä (EU) 2020/262.

Direktiivin peruseriaatteen mukaisesti valmistevero kannetaan tupakkatuotteiden lopullisessa kulutusmaassa. Sisämarkkinaperiaatteen mukaisesti yksityisten henkilöiden omaan käyttöön hankkimat ja mukanaan tuomat tupakkatuotteet verotetaan kuitenkin siinä jäsenvaltiossa, josta ne on hankittu.

Tupakkalaki

Tupakkalain (549/2016) tavoitteena on tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinituotteiden käytön loppuminen. Tavoite tarkoittaa käytännössä sitä, että vuonna 2030 alle viisi prosenttia väestöstä käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita päivittäin. Lain tarkoituksena on ehkäistä nuoria aloittamasta tupakkatuotteiden käyttöä ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä kannustaa ihmisiä lopettamaan tupakkatuotteiden käyttö. Lailla halutaan myös vähentää tupakoimattomien altistumista tupakansavulle.

EU:n tupakkatuotedirektiivistä (2014/40/EU) johtuvat säännökset koskevat muun muassa tupakkatuotteiden ominaisuuksia, kuten tunnusomaisten makujen kieltoa savukkeissa ja kääretupakassa. Tupakkalaissa kielletään lisäksi sähkösavukkeiden nesteiden sekä kuumennettavien tupakkatuotteiden tunnusomaiset maut ja tuoksut. Direktiivin takia tupakkapakkauksiin vaaditaan tekstivaroitusten lisäksi myös kuvavaroitukset. Teksti- ja kuvavaroitusten pitää peittää pakkausten etu- ja takapinnasta 65 prosenttia. Nuuskan myynti on EU:n jäsenvaltioissa kielletty, ainoastaan Ruotsilla on tähän jo liittymissopimuksessa neuvoteltu poikkeuslupa. Uutena tupakkalain piiriin tulivat vuonna 2016 sähkösavuketuotteet, joiden pitää täyttää muun muassa direktiivin mukaiset laatu- ja turvallisuusvaatimukset.

Sähkösavuketuotteita säännellään Suomessa pääosin vastaavasti kuin tupakkatuotteita. Sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä ei saa myydä alle 18-vuotiaille. Nikotiininesteiden myynti on luvanvaraista eikä nesteissä saa olla makuja. Sähkösavukkeita ei saa myöskään käyttää savuttomissa tiloissa tai pitää esillä vähittäismyynnissä. Tuotteita koskee täysi markkinointikielto.

Tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden nikotiininesteiden tuonnille ETA-maiden ulkopuolelta on 24 tunnin aikaraja. Lisäksi niiden netti- ja muu etämyynti on kielletty. Nuuskan myynti- ja maahantuontikielto koskee myös purutupakkaa ja nenänuuskaa. Henkilökohdattaiseen käyttöön tarkoitettujen savuttomien tupakkatuotteiden matkustajatuonnin enimmäismäärä on yksi kilo vuorokaudessa.

Lailla halutaan myös vähentää tupakoimattomien altistumista tupakansavulle. Autossa ei saa tupakoida, jos kyydissä on alle 15-vuotias. Asuntoyhteisöillä on mahdollisuus hakea kunnalta tupakointikieltoa parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrättävä tupakointikielto, jos savua voi rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi kulkeutua muutoin kuin poikkeuksellisesti esimerkiksi parvekkeelta toiselle. Tiukemmin edellytyksin on mahdollista puuttua tilanteeseen myös silloin, jos savu leviää asunnosta toiseen. Tupakointikiellot koskevat myös leikkipuistoja ja yleisiä uimarantoja. Yleisillä uimarannoilla kielto on voimassa toukokuun alusta syyskuun loppuun.

Tupakkatuotedirektiivin yhtenä tavoitteena on puuttua tupakkatuotteiden laittomaan kauppaan tupakkatuotteita koskevien jäljitettävyyss- ja turvaominaisuusjärjestelmien avulla. Turvaominaisuusmerkintä vähittäismyyntipakkauksissa auttaa sekä kuluttajia että viranomaisia määrittämään, onko myynnissä oleva tuote aito vai laiton tupakkatuote. Jäljitettävyyssjärjestelmän tarkoituksena puolestaan on ehkäistä tupakkatuotteiden laitonta kauppaa, ja se mahdollistaa tuotteiden liikkeen seuraamisen valmistuksesta ensimmäiseen vähittäismyyntipaikkaan saakka. Järjestelmä tuli voimaan savukkeiden ja kääretupakan osalta vuonna 2019 ja kaikkien muiden tupakkatuotteiden osalta vuonna 2024.

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkausten on pitänyt olla yhdenmukaisia (ns. plain packaging) 1.5.2023 lähtien. Tavoitteena on vähentää kyseisten tuotteiden houkuttelevuutta erityisesti nuorten silmissä.

Tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita valmistavien ja maahantuovien tahojen on maksettava Valviralle (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto) vuotuinen valvontamaksu, joka perustuu tuotteiden myyntimääriin. Saaduilla tuloilla kustannetaan tuotevalvontaa.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettama tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmä¹ ehdotti mietinnössään (1/2023) seuraavalle hallituskaudelle lakimuutoksia ja muita toimenpiteitä, joiden avulla tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö loppuisi Suomessa vuoteen 2030 mennessä.

Tupakoinnin taloudelliset haittakustannukset

Tupakoinnin aiheuttamia taloudellisia haittoja on käsitelty tarkemmin vuoden 2021 Tupakkatilastossa². Vuonna 2020 tupakoinnin aiheuttamien terveyshaittojen välittömien kustannusten arvioidaan olleen 340,8 miljoonaa euroa ja tulonsiirtojen kustannusten noin 288,5 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan tupakoinnin aiheuttamien välittömien haittojen taloudelliset kustannukset olivat 629,3 miljoonaa euroa.

Tupakoinnin arvioidaan aiheuttaneen noin 3 736–5 457 kuolemaa vuonna 2020. Tupakointikuolemien aiheuttamat taloudelliset menetykset olivat arviolta 228,6 miljoonaa euroa, ja tupakointitaukojen välilliset kustannukset arviolta 303,1 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan tupakoinnin välilliset kustannukset olivat keskimäärin noin 681,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 tupakoinnista aiheutuvat yhteiskunnalliset kustannukset olivat arviolta 1,0–1,6 miljardia euroa.

¹ Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittäminen. Työryhmän toimenpide-ehdotukset 2023. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN RAPORTTEJA JA MUISTIOITA 2023:5 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164595/STM_2023_5_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y

² Tupakkatilasto 2021. Tilastoraportti 40/2022, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022110965083>

Tupakkatilasto 2023 -tilastoraportin asiantuntijat

Tilastoraportin teksti on tuotettu usean asiantuntijan yhteistyönä:

Aikuisväestön ja eläkeikäisten tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö: erityisasiantuntija Otto Ruokolainen ja tilastotutkija Jonna Ikonen, THL.

Nuorten ja korkeakouluopiskelijoiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö: tutkija Pauliina Luopa, erityisasiantuntija Hanna Ollila ja tilastotutkija Jonna Ikonen, THL.

Raskauden aikainen tupakointi: erityisasiantuntija Anna Heino ja suunnittelija Nora Hauhio, THL.

Tupakan hintakehitys: erityisasiantuntija Marke Jääskeläinen, THL.

Tupakkatuotteiden kulutus, verotus sekä tupakka- ja valmisteverodirektiivit: erityisasiantuntija Marke Jääskeläinen ja erityisasiantuntija Otto Ruokolainen, THL sekä neuvotteleva virkamies Jenni Oksanen, valtiovarainministeriö.

Tupakkalaki: erityisasiantuntija Reetta Honkanen, sosiaali- ja terveysministeriö.

Käsitteet ja määritelmät

Aikuisväestö: tässä raportissa aikuisväestöllä tarkoitetaan 20–64-vuotiaita.

Eläkeikäiset tai eläkeikäinen väestö: tässä raportissa eläkeikäisillä tarkoitetaan 65–84-vuotiaita.

Indeksi: kuvaa keskimääräistä suhteellista muutosta. Indeksi ilmaisee prosenttimuutoksen valitusta perusarvosta, jota yleensä merkitään sadalla (100). Useimmiten indeksillä kuvataan hintatason tai arvojen muutosta.

Irtotupakka: sisältää piippu- ja savuketupakan sekä savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan.

Kuluttajahintaindeksi: kuvaa kotitalouksien Suomessa ostamien tavaroiden ja palveluiden hintakehitystä.

Matkustajien mukanaan tuomat tupakkatuotteet: matkailijoiden ulkomailta Suomeen tuomat tupakkatuotteet. Tuontimääriä arvioidaan kyselytutkimuksen perusteella.

Nikotiinineste: nikotiinia sisältävää nestettä, joka on tarkoitettu höyrystettäväksi sähkösavukkeen avulla ja jota ei käytetä lääkkeenä. Sen nikotiinipitoisuus saa olla enintään 20 mg/ml.

Nikotiinipussi: nikotiinia sisältävä annospussiin pakattu tuote, joka ei sisällä tupakkaa. Käytetään myös nimitystä nikotiininuuska.

Nimellishintaindeksi: mittaa suoraan hinnoissa tapahtuvia muutoksia eli inflaation vaikutusta ei ole poistettu.

Nuoret: tässä raportissa nuorilla tarkoitetaan 14–20-vuotiaita.

Nuuska (aik. nuuska- ja purutupakka): suussa käytettävä tupakkatuote.

Pikkusikari: sikari, joka painaa enintään kolme grammaa.

Savuke: poltettavaksi tarkoitettu, valmiiksi paperiin kääritty tai muusta aineesta valmistettuun hylsyn muotoiseen päällykseen sijoitettu tupakkakäärö, joka ei ole sikari tai pikkusikari.

Sikari: poltettavaksi tarkoitettu luonnon tupakasta valmistettu tupakkakäärö, jonka uloin kääre tai sidelehti on tupakanlehteä tai tupakanväristä rekonstruoitua tupakkaa.

Sähkösavuke: tuote, jonka avulla voidaan hengittää sisään nikotiinipitoista höyryä suukappaleen kautta. Sähkösavukkeella tarkoitetaan myös tämän tuotteen osia. Käytetään myös nimityksiä sähkötupakka ja vape.

Tupakan verollinen kulutus: tupakan kulutus tilastoidaan kahdella tavalla Verohallinnon valmisteverotilastoon perustuen: 1) Tupakkatuotteiden toimitukset verolliseen kulutukseen joulumarraskuun aikana, mikä kuvaa paremmin kalenterivuoden tosiasiallista kulu- tusta ja 2) Tupakkatuotteiden toimitukset verolliseen kulutukseen tilastovuoden aikana (tammi-joulukuu), millä tavalla kulutusta on seurattu vuodesta 1940 alkaen.

Tupakka: kasvi, jonka lehdet kuivataan ja jauhetaan puruksi eli raakatupakaksi.

Tupakkatuote: tupakasta kokonaan tai osittain valmistettu nautittavaksi tarkoitettu tuote. Tässä tilastossa määritelmään ei sisälly savukepaperia.

Tupakkatuotteiden kulutus 15 vuotta täyttäneille kohti: laskennassa käytetään Suo- men 15 vuotta täyttäneiden keskiikäilukua tilastovuonna.

Tupakointi raskauden aikana: tieto perustuu synnyttäjän omaan ilmoitukseen tupakoin- nista. Prosenttiluku on laskettu synnyttäjistä, jotka ovat vastanneet tupakointia koske- vaan kysymykseen.

Taulukoissa käytetyt symbolit

0,0 suurempi kuin puolet käytetystä yksiköstä

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alai- nen

– ei yhtään havaintoa

*ennakkotieto

www.thl.fi/tilastot/tupakkatilasto

Tämän julkaisun viite:

Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL). Tupakkatilasto 2023. Tilastoraportti 55/2024. Suo- men virallinen tilasto (SVT).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISSN 1798-0887

Laatuseloste (SVT)

Tupakkatilasto

Tilastotietojen relevanssi

Tupakkatilasto sisältää tietoja tupakan kulutuksesta, tupakan hintakehityksestä, verotuksesta, tupakkalainsäädännöstä, väestön tupakoinnista sekä tupakansavulle altistuneista. Tupakkatilastoa käytetään muun muassa tupakkapoliittiseen päätöksentekoon, tupakan kulutuksen seurantaan kotimaassa ja kansainvälisiin vertailuihin. Tupakkatilaston tietojen keruu perustuu Tupakkalakiin (546/2016) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008).

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Väestön tupakointi

Aikuisväestön tupakointia koskevat tulokset perustuvat kyselytutkimuksina toteutettaviin otospohjaisiin tutkimuksiin. Otospohjaisiin tutkimuksiin liittyy aina pientä epävarmuutta, mutta mitä isompia tutkimuksen otoskoko ja vastausprosentti ovat, sitä vähemmän epävarmuutta on. Posti- ja verkkokyselyllä toteutetun tiedonkeruun kattavuutta voidaan arvioida aineiston katoanalyysillä, joilla selvitetään rekisteritietojen avulla, miten tutkimukseen osallistuneet ja osallistumattomat eroavat toisistaan ja miten kato vaikuttaa tuloksiin. Vastauskatoa korjataan ATH/FinSote ja Terve Suomi aineistoissa käyttämällä painokertoimia, joiden laskentaan on käytetty koko otokselle saatavissa olevia rekisteritietoja. Painokertoimien avulla tutkittavien joukko edustaa väestöä laskennassa käytettyjen muuttujien näkökulmasta. Kattavuus on matalin nuorten miesten keskuudessa, ikääntyneiden osallistumisaktiivisuus on puolestaan korkea. Lisäksi tiedetään, että kyselytutkimuksissa vastaajat usein tiedostamattaan tai tietoisesti aliraportoivat epäsuotuisaa terveyskäyttäytymistään. Erityisesti tupakan ja alkoholinkäyttöön ja muihin päihteisiin liittyvissä kysymyksissä kattamatta jäävä osuus johtuu yhtäältä siitä, että paljon tupakoivat ja päihteitä käyttävät jättävät keskimääräistä useammin osallistumatta tutkimuksiin, ja toisaalta siitä, että tutkimukseen osallistuvat aliarvioivat tupakan käyttöään. Vuosivertailussa aliraportointi ei kuitenkaan ole ongelma, kun voidaan olettaa, ettei se eroa eri vuosien välillä. (Lisätietoja: Terve Suomi tilastoraportti, FinSote tilastoraportti)

Tiedot aikuisväestön (20–64-vuotiaat) sekä eläkeikäisten (yli 65-vuotiaat) tupakoinnista (liitetaulukot 1–5, 9–11 (vuodesta 2022 alkaen)) perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Terve Suomi -tutkimuksen kyselyosuuteen (kysely 1). Terve Suomi -tutkimuksesta löytyy lisätietoa THL:n [verkkosivuilta](#) ja Terve Suomi tutkimuksen kyselyosuuden [tilastoraportista](#). Vuonna 2022 vastaajia oli 28 154 ja vastausprosentti oli 46,3 prosenttia. Tutkimukseen vastasi 20–64-vuotiaista 36,8 prosenttia ja eläkeikäisistä 59,3 prosenttia. Naisilla vastausprosentti oli 50,1 prosenttia ja miehillä 42,1 prosenttia.

Tiedot tupakoinnin lopettamishalukkuudesta perustuvat Terve Suomi 2022–2023 tutkimuksen terveystarkastusosiin (lopettamishalukkuutta kysyttiin kysely2:ssa). Kysely2:seen osallistui 4766 vastaajaa ja vastausprosentti oli 48,3 prosenttia.

Tiedot aikuisväestön (20–64-vuotiaat) sekä eläkeikäisten (yli 65-vuotiaat) tupakoinnista (liitetaulukot 1–5 ja 9–11 (vuodet 2018–2020)) perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen FinSote-tutkimukseen (Kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus). FinSote-tutkimuksesta löytyy lisätietoa THL:n verkkosivuilta ja FinSote-tutkimuksen tilastoraportista: 2018 ja 2020. Vuonna 2018 vastaajia oli 26 422 ja vastausprosentti oli 45,3 prosenttia. Tutkimukseen vastasi 20–64-vuotiaista 34,4 prosenttia ja eläkeikäisistä 59,5 prosenttia. Naisilla vastausprosentti oli 48,5 prosenttia ja miehillä 41,7 prosenttia. Vuonna 2020 vastaajia oli 28 199 ja vastausprosentti oli 46,4 prosenttia. Tutkimukseen vastasi 20–64-vuotiaista 35,6 prosenttia ja eläkeikäisistä 61,3 prosenttia. Naisilla vastausprosentti oli 49,5 prosenttia ja miehillä 43,1 prosenttia.

Tiedot aikuisväestön (20–64-vuotiaat) tupakoinnista liitetaulukossa 1 (vuodet 2013–2017), liitetaulukossa 3 (vuodet 2014–2017), liitetaulukoissa 4–5 (vuodet 2016–2017), liitetaulukossa 9 (vuodet 2015–2017) ja liitetaulukossa 11 (vuodet 2016–2017) sekä eläkeikäisten (65–84-vuotiaat) tupakoinnista liitetaulukossa 2 (vuodet 2012–2017) ja liitetaulukossa 10 (vuodet 2015–2017) perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ATH-tutkimukseen

(Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus), joka toteutettiin vuosina 2010–2017. ATH-tutkimuksesta löytyy lisätietoa THL:n verkkosivuilta www.thl.fi/ath. Vuonna 2016 tutkimuksen nimi muuttui ”Aikuisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimukseksi”. Tutkimukseen vastanneen aikuisväestön lukumäärä tutkimusvuosittain: 2012: N=30 259; 2013: N=11 472; 2014: N=11 931; 2016: N=2 628; 2017: N=2 341. Vastanneiden eläkeikäisten lukumäärä tutkimusvuosittain: 2012: N= 1 421; 2013: N=16 930; 2014: N=6 971; 2015: N=7 179, 2016: N=2 265, 2017: N=1 871.

ATH-tutkimuksessa vastausaktiivisuudet 20–64-vuotiailla ovat vaihdelleet välillä 36–47 % ja 65–84-vuotiailla välillä 64–72 %. Eläkeikäiset (65–84-vuotiaat) ovat vastanneet aikuisväestöä (20–64-vuotiaat) aktiivisemmin ja aikuisväestöön kuuluvat naiset ovat vastanneet miehiä aktiivisemmin. Vuonna 2017 20–64-vuotiaista naisista 42 prosenttia vastasi tutkimukseen ja vastaavan ikäisistä miehistä 30 prosenttia. Eläkeikäisistä naisista ja miehistä noin 64 prosenttia vastasi vuonna 2017.

Tiedot aikuisväestön (20–64-vuotiaat) tupakoinnista edellä mainituissa liitetaulukoissa aiempina vuosina perustuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuosittain toteuttamaan AVTK-tutkimukseen (”Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys”). AVTK-tutkimuksesta löytyy lisätietoa THL:n verkkosivuilta www.thl.fi/avtk. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosittain: 1996: N=3 597; 1997: N=3 516; 1998: N=3 505; 1999: N=3 371; 2000: N=3 468; 2001: N=3 469; 2002: N=3 259; 2003: N=3 335; 2004: N=3 369; 2005: N=3 287; 2006: N=3 255; 2007: N=3 245; 2008: N=3 216; 2009: N=2 943; 2010: N=2 826; 2011: N=2787; 2012: N=2601; 2013: N=2545; 2014: N=2630.

AVTK-tutkimuksen vastausprosentit ovat tutkimusaikana olleet keskimäärin noin 70 prosenttia, mutta vaihdelleet välillä 51–84 prosenttia. Vastausprosentti nousi hieman 53 prosenttiin vuonna 2014, mutta yleisesti vastausaktiivisuusoli tutkimusaikana laskeva. Naiset (vastausprosentti 59 prosenttia) vastasivat vuonna 2014 tutkimukseen miehiä (vastausprosentti 46 prosenttia) aktiivisemmin. Verrattaessa vuosien 2009–2014 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen.

Eläkeikäisen (65–84-vuotiaat) väestön tupakointitiedot liitetaulukossa 2 ennen vuotta 2012 ja liitetaulukossa 10 ennen vuotta 2015 perustuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen joka toinen vuosi toteuttamaan EVTK-tutkimukseen (”Eläkeikäisen väestön terveyskäyttäytyminen ja terveys”). EVTK-tutkimuksesta löytyy lisätietoa THL:n verkkosivuilta www.thl.fi/evtk. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosittain: 1993: N=2 035; 1995: N=1 959; 1997: N=1 886; N=2001: N=1 949, 2003: N=1 863, 2005: N=1 863, 2007: N=1 847, 2009: N=1 741, 2011: N=1723, 2013: N=1760.

EVTK-tutkimuksen vastausprosentit ovat tutkimusaikana vaihdelleet 72–88 prosenttia välillä. Vuoden 2013 vastausprosentti oli 74 prosenttia. Miesten ja naisten vastausaktiivisuuden välillä ei ole ollut merkittäviä eroja.

Valtakunnallinen korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus (KOTT) on toteutettu neljän vuoden välein vuodesta 2000 alkaen. Vuoteen 2016 asti tutkimuksesta vastasi Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) ja vuodesta 2020 alkaen THL. Lisää tietoa KOTT-tutkimuksesta löytyy THL:n [verkkosivuilta](http://www.thl.fi/verkkosivuilta). Koronaepidemian takia vuoden 2020 tutkimus siirrettiin vuoteen 2021. Tutkimus kohdistettiin aluksi yliopisto-opiskelijoille ja vuodesta 2008 alkaen myös ammattikorkeakouluopiskelijoille. Vuosina 2000 ja 2004 tutkimus suoritettiin pelkästään postitse lomakekyselyinä, kun taas vuosina 2008 ja 2012 oli mahdollisuus vastata myös netissä. Vuonna 2016 vastaaminen tapahtui pääasiassa netissä, mutta paperilomake lähetettiin muistutuksen yhteydessä vastaamattomille. Vuosien 2021 ja 2024 tiedonkeruut toteutettiin täysin sähköisesti.

Vuoden 2021 tiedonkeruu toteutettiin koronaepidemian kolmannen aallon aikana helmimaaliskuussa 2021. Tutkimuksen kohdejoukkoon kuuluivat 18–34-vuotiaat perustutkinto-opiskelijat, jotka olivat ilmoittautuneet läsnä olevaksi keväälle 2021. Tutkimuksen otos (n=11 912) koostui satunnaisesti valituista ammattikorkeakouluopiskelijoista (n=5 969) ja yliopisto-opiskelijoista (n=5 943). Tutkimukseen osallistui kaikkiaan 53 prosenttia (n=6 258) kutsutuista; naisista 60 prosenttia ja miehistä 44 prosenttia. Yliopisto-opiskelijoiden osallistuminen oli ammattikorkeakouluopiskelijoita aktiivisempaa (vastausprosentit 56 % vs. 49 %).

Vuoden 2024 tiedonkeruu toteutettiin maaliskuussa 2024. Tutkimuksen kohdejoukkoon kuuluivat 18–34-vuotiaat perustutkinto-opiskelijat, jotka olivat ilmoittautuneet läsnä olevaksi keväälle 2024. Tutkimuksen otos (n= 11 904) koostui satunnaisesti valituista ammattikorkeakouluopiskelijoista (n= 5 952) ja yliopisto-opiskelijoista (n=5 952). Tutkimukseen osallistui kaikkiaan 31 prosenttia (n=3 639) kutsutuista; naisista 36 prosenttia ja miehistä 25 prosenttia. Yliopisto-opiskelijoiden osallistuminen oli ammattikorkeakouluopiskelijoita aktiivisempaa (vastausprosentit 34 % vs. 26 %).

Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosittain: 2000: N=3 174, 2004: N=3 153, 2008: N=5 105, 2012: N=4 409, 2016: N=3 114, 2021: N= 6 258, 2024: N= 3 639.

Tiedot nuorten (14–20-vuotiaat) tupakoinnista ja nuuskan käytöstä perustuvat THL:n Kouluterveyskyselyyn, joka tehdään opettajan ohjaamana luokkakyselynä peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaille sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Tietoa peruskoulujen yläluokkalaisten tupakoinnista ja nuuskaamisesta on vuodesta 1996 ja lukiolaisten tupakoinnista ja nuuskaamisesta vuodesta 1999 alkaen. Ammatilliset oppilaitokset ovat olleet kyselyssä mukana vuodesta 2008 lähtien. Kysely toteutettiin vuonna 2017 ensimmäistä kertaa myös peruskoulun 4. ja 5. luokan oppilaille. Kyseiset oppilaat eivät kuitenkaan ole ikänsä vuoksi mukana tässä tarkastelussa. Ammatillisten oppilaitosten aineisto on rajattu alle 21-vuotiaisiin, joten vastaajat ovat pääosin 14–20-vuotiaita.

Kouluterveyskyselyn aineisto kerättiin vuoteen 2011 saakka parillisina vuosina Etelä-Suomessa, Itä-Suomessa ja Lapissa ja parittomina vuosina muualla Suomessa. Koko maata kuvaavaa tietoa saatiin yhdistämällä peräkkäisten vuosien aineistot. Vuodesta 2013 alkaen kysely tehtiin koko maassa yhtä aikaa. Aineistonkeruussa on siirrytty vaihteittain paperilomakkeesta sähköiseen lomakekyselyyn. Vuonna 2013 kysely toteutettiin sähköisenä ammatillisissa oppilaitoksissa. Vuonna 2015 siirryttiin sähköiseen kyselyyn myös lukioissa ja peruskouluissa.

Kouluterveyskyselyn aineisto kattoi peruskoulussa 74–84 prosenttia ja lukiossa 60–76 prosenttia perusjoukosta vuosina 2000–2013. Vuosina 2015–2021 kattavuus oli peruskoulussa 43–83 prosenttia ja lukiossa arviolta 51–71 prosenttia. Vuonna 2023 aineisto kattoi 75 prosenttia 8. ja 9. luokkien oppilaita ja 71 prosenttia lukion 1. ja 2. luokkalaisista. Ammatillisissa oppilaitoksissa aineisto kattoi 28 prosenttia kaikista ammatillista perustutkintoa suorittavista vuosina 2021–2023 aloittaneista alle 21-vuotiaista opiskelijoista. Tutkimukseen osallistuneiden määrän lasku vuosina 2015 ja 2017 johtui tiedonkeruuseen liittyvistä teknisistä ongelmista. Ongelmat eivät kuitenkaan oleellisesti vaikuttaneet koko maasta raportoitavan tiedon laatuun, vaan tietoja voidaan pitää kansallisesti yleistettävänä. Vuonna 2023 Kouluterveyskyselyn tiedot kerättiin perusopetuksen 4. ja 5. luokilla 1.3.–14.4., perusopetuksen 8. ja 9. luokilla ja lukiossa 3.4.–12.5. ja ammatillisissa oppilaitoksissa 1.3.–12.5. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosittain: 2000–2001: N=145 685, 2002–2003: N=153 531, 2004–2005: N=158 163, 2006–2007: N=161 889, 2008–2009: N=199 757, 2010–2011: N=192 414, 2013: N=182 864, 2015: N=120 400, 2017: N=134 150, 2019: N=155 290, 2021: N= 160 796, 2023: N=151 224.

Raskauden aikainen tupakointi

Tiedot raskaudenaikaisesta tupakoinnista saadaan THL:n Perinataalitulastosta. Raskauden aikaista tupakointia koskeva tieto on vuodesta 2017 alkaen tarkentunut perinataalitulastossa: nyt tieto saadaan raskauden 1. kolmanneksen jälkeen satunnaisesti ja päivittäin tupakoineista, kun aiemmin tieto saatiin raskauden 1. kolmanneksen jälkeen tupakoineista. Tässä raportissa satunnaisesti ja päivittäin tupakoineet on laskettu yhteen.

Tupakkatuotteiden kulutus

Suomessa ei suoraan tilastoida tupakkatuotteiden kulutusta, mutta kulutuksen pitkän aikavälin kehitystä voidaan karkealla tasolla arvioida verotettujen tupakkatuotteiden määrän perusteella. Tämä tieto saadaan Verohallinnon valmisteverotilaston verotusluvuista. Tiedot tullin rikosasioissa haltuun ottamista savukkeista on saatu Tullista.

Tupakkatuotteiden kulutuksen estimoinnissa on käytetty kahta tapaa. Ensimmäinen kulutukseksi on katsottu edellisen vuoden joulukuun alusta tilastovuoden marraskuun loppuun kohdistuvat verolliset tupakkatoimitukset. Menettely perustuu arvioon tupakan

keskimääräisestä noin vajaan kuukauden mittaisesta varastointiajasta tukku- ja vähittäiskaupassa sekä joulukuun ns. tilinpäätösostojen ajoittumisesta oikeaan vuoteen. Toiseksi vuosittaista verollista kulutusta kuvataan kunkin vuoden tammi-joulukuun tupakkatoimituksilla. Tiedonantajien tietosuojan takaamiseksi savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka on yhdistetty piippu- ja savuketupakkaan.

Tiedot matkustajien mukanaan tuomista savukkeista ja nuuskasta perustuvat Verianin (ent. Kantar Public) tekemään haastattelututkimukseen ”Tupakkatuotteiden matkustajatuontiseuranta”. Savukkeiden ja nuuskan matkustajatuontia seurataan tekemällä joka viikko valtakunnallisesti 500 puhelinhaastattelua. Otanta on toteutettu monivaiheisena ositettuna otantana. Tutkimuksen näyte edustaa Suomen 15–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Yhden vuoden pituisen tarkasteluajanjakson tiedot perustuvat näin ollen noin 26 000 henkilön haastatteluaineistoon, josta noin 1 900 henkilöä oli käynyt ulkomailla ja vastasi matkustajatuontia koskeviin kysymyksiin vuonna 2022. Haastattelussa selvitetään savukkeiden ja nuuskan matkustajatuontia kahden edellisen viikon aikana. Verian on seurannut savukkeiden matkustajatuontia vuodesta 2006 ja nuuskan tuontia vuodesta 2009 alkaen. Lisäksi nikotiinipussien matkustajatuontia on alettu seurata vuodesta 2023 alkaen.

Tupakkatuotteiden hinnat ja verotus

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntiarvot ja verotusarvot, tupakkaveron tuotto sekä tupakkaveron prosenttiosuudet on saatu Verohallinnosta. Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot on saatu Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidosta. Tupakkatuotteiden hintaindeksitiedot on saatu Tilastokeskuksesta.

Tupakoinnin haittakustannukset

Tupakoinnin kustannukset on laskettu käyttäen THL:ssa aiemmin kehitettyä laskentakehikkoa ([Vähänen 2015](#)). Tupakoinnin syyosuudet niin sanotuista tupakkataudeista laskettiin käyttäen SAF-syyosuuskaavaa. Kaavan tautikohtaiset suhteelliset riskiluvut ja tupakkataudeiksi luokitellut sairaudet saatiin aiemmasta tutkimuksesta. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen kustannukset laskettiin käyttäen tupakkatautien syyosuutta käynti-, hoitojakso- ja kustannustiedoista. Tulonsiirtojen kustannukset laskettiin vastaavalla tavalla työkyvyttömyyseläkkeiden ja sairaspäivärahojen välittömien kustannusten osalta. Perhe-eläkkeiden kustannusten arviointi tehtiin tupakointikuolleisuuden kautta. Tupakoinnin välillisten kustannusten arvioimisessa käytettiin muun muassa inhimillisen pääoman menetelmää soveltuvin osin. Taloudellisten kustannusten arvioimiseen liittyy monia epävarmuustekijöitä, ja esitettyjä lukuja voidaan pitää suuntaa antavina arvioina kustannusten suuruusluokasta.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tupakkatilaston tietojen oikeellisuus riippuu viime kädessä tiedonantajilta eli Tullilta, Verohallinnolta, Tilastokeskukselta ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta saatavien tietojen oikeellisuudesta ja tarkkuudesta. Tietojen loogisuutta verrataan laskentavaiheessa aikaisempiin, ja jos epäillään virhettä, asia tarkastetaan tiedontuottajien kanssa.

Tilastoraportin teksti on tuotettu sosiaali- ja terveysministeriön, THL:n ja valtiovarainministeriön asiantuntijoiden yhteistyönä. Kirjoittajat vastaavat oman tekstinsä oikeellisuudesta ja tarkkuudesta.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tupakkatilasto ilmestyy vuosittain, ja tiedot ovat lopullisia. Ennakkotietoja ei julkaista. Tupakkatilasto julkaistaan tilastointivuotta seuraavan vuoden lokakuun loppuun mennessä.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Tupakkatilasto julkaistaan kerran vuodessa tilastoraporttina THL:n verkkosivuilla. Eräitä tupakkatilaston tietoja voi poimia myös Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä. Indikaattorit saa näkyviin esimerkiksi asiasanalla ”tupakointi”.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tupakkatilaston tiedot ovat pääosin saatavissa vuodesta 1980 lähtien. Vastaavia sarjoja tupakkatuotteiden kulutuksesta vuodesta 1970 lähtien on julkaistu

tutkimuksessa ”Tupakka tupakkalain jälkeen” (Tilastokeskus, tutkimuksia no 135). Vuosien 1980–2009 tupakkatilastot on laadittu Tilastokeskuksessa. Vuodesta 2010 alkaen Tupakkatilasto on tehty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksessa.

Alkuvuonna 2020 alkaneen koronapandemian ja siitä johtuvan matkustamisen vähäisyyden takia tupakkatuotteiden matkustajatuontimäärät olivat poikkeuksellisen matalia vuosina 2020–2021. Vuoden 2022 aikana matkustusrajoituksia poistettiin, mikä näkyi mm. matkustajatuonnin lisääntymisenä.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tupakkatilasto on osa vakiintunutta tilastotuotantoa. Tilastoraportti sisältää koko maan kattavia tietoja.

Vuoden 2023 tilastoa koskevat erityiskysymykset

Verianin matkustajatuontia koskevassa haastattelututkimuksessa on alettu kysyä nikotiinipussien matkustajatuonnista vuodesta 2023 alkaen. Tätä ennen on mahdollista, että nuuskaa koskevat tuontimäärät pitävät sisällään nuuskan lisäksi myös 2020-luvun alussa yleistyneiden nikotiinipussien tuontia. Nuuskan tuontimääriä koskevat tiedot ajalta ennen vuotta 2023 eivät siten välttämättä ole suoraan vertailukelpoisia vuoden 2023 tai sen jälkeisiin tuontimääriin.

Aikuis- ja eläkeväestön tupakointitiedot on saatu Terve Suomi -tutkimuksesta, joka aloitettiin vuonna 2022. Tutkimus korvaa FinSote-tutkimuksen. Tutkimus toteutetaan joka toinen vuosi, joten viimeisimmät saatavilla olevat tiedot ovat vuodelta 2022.

Liitetaulukot

Väestön tupakointi

Liitetaulukko 1

Päivittäin tupakoivien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1996–2022

Liitetaulukko 2

Päivittäin tupakoivien 65–84-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1997–2022

Liitetaulukko 3

Päivittäin ja nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakoivien 20+-vuotiaiden osuus sukupuolen mukaan 1997–2022

Liitetaulukko 4

Päivittäin ja nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakkatuotteita käyttävien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen mukaan 2000–2022

Liitetaulukko 5a-b

Päivittäin ja nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) sähkösavukkeita käyttävien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen mukaan 2012–2022

Liitetaulukko 6a-b

Päivittäin tai nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakoivien 14–20-vuotiaiden osuudet koulutyyppin ja sukupuolen mukaan 2000–2023

Liitetaulukko 7a-b

Päivittäin tai nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakkatuotteita käyttävien 14–20-vuotiaiden osuudet koulutyyppin ja sukupuolen mukaan 2000–2023

Liitetaulukko 8a-b

Päivittäin tai nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) sähkösavukkeita käyttävien 14–20-vuotiaiden osuudet koulutyyppin ja sukupuolen mukaan 2015–2023

Liitetaulukko 9

Ei koskaan tupakoineiden 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1979–2022

Liitetaulukko 10

Ei koskaan tupakoineiden 65–84-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1993–2022

Liitetaulukko 11a-b

Päivittäin tai nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) nuuskaavien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 2000–2022

Liitetaulukko 12a-b

Päivittäin tai nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) nuuskaavien 14–20-vuotiaiden osuudet koulutyyppin ja sukupuolen mukaan 2000–2023

Verotettujen tupakkatuotteiden määrät ja matkustajatuonti

Liitetaulukko 13

Verotettujen tupakkatuotteiden määrät sekä matkustajien mukanaan tuomat savukkeet 1980–2023 (joulukuu–marraskuu)

Liitetaulukko 14

Verotettujen tupakkatuotteiden määrät 15 vuotta sekä 15–64 vuotta täyttäneitä kohti 1980–2023 (joulukuu–marraskuu)

Liitetaulukko 15

Verotettujen tupakkatuotteiden määrät 1975–2023

Liitetaulukko 16

Matkustajien mukanaan tuomat tupakkatuotteet, niiden määrät 15 vuotta ja 15–64 vuotta täyttäneitä kohti sekä tullin rikosasioissa haltuun ottamat savukkeet 1980–2023

Tupakkatuotteiden hintatilastot

Liitetaulukko 17

Tupakkatuotteiden hintaindeksit 1990–2023

Liitetaulukko 18

Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot ja tupakkatuotemenot 1990–2023

Liitetaulukko 19

Valtion tupakkaverotulot 2002–2023

Liitetaulukko 20a–d

Verojen osuus tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnasta 1998–2023

Liitetaulukko 1. Päivittäin tupakoivien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1996–2022, %

Vuosi	Miehet					Miehet N	Naiset					Naiset N	Yhteensä
	Ikä 20–34	Ikä 35–44	Ikä 45–54	Ikä 55–64	Yhteensä		Ikä 20–34	Ikä 35–44	Ikä 45–54	Ikä 55–64	Yhteensä		
1996	32	28	28	21	28	1 531	23	18	19	9	18	1 743	23
1997	33	31	25	29	30	1 444	22	22	21	10	19	1 739	24
1998	32	37	31	21	31	1 551	20	24	18	12	19	1 647	25
1999	28	28	29	25	28	1 379	23	25	18	12	20	1 658	24
2000	29	33	29	19	28	1 440	19	23	20	15	19	1 748	23
2001	33	31	30	20	29	1 452	22	21	20	11	19	1 700	24
2002	33	26	30	23	28	1 365	21	18	19	14	18	1 603	23
2003	31	22	24	24	26	1 385	20	19	18	15	18	1 649	22
2004	28	31	29	22	28	1 382	23	18	16	16	19	1 675	23
2005	27	31	28	21	26	1 411	21	16	22	13	18	1 617	22
2006	27	22	25	23	24	1 346	18	21	21	14	18	1 634	21
2007	28	29	21	24	25	1 315	20	15	15	14	16	1 671	20
2008	22	25	26	21	24	1 275	16	15	21	16	17	1 694	20
2009	20	22	27	19	22	1 173	17	15	16	14	16	1 552	18
2010	22	21	25	21	22	1 149	18	15	15	13	15	1 447	18
2011	18	20	23	23	21	1 134	13	14	14	14	14	1 471	17
2012	19	15	24	19	20	1 037	13	12	13	15	13	1 374	16
2013	18	22	22	20	20	13 086	15	13	17	15	15	17 173	18
2014	19	20	20	19	19	4 948	15	13	16	14	15	6 524	17
2015	18	16	21	19	19	5 164	14	13	15	17	15	6 767	17
2016	13	17	18	16	16	545	15	14	15	15	15	777	15
2017	11	15	19	18	15	1 019	11	11	15	14	12	1 290	13
2018	12	16	16	18	15	4 648	14	9	14	14	13	6 231	14
2019	14	16	21	16	16	1 489	8	9	12	13	10	2 028	13
2020	11	15	13	16	14	5 300	10	11	12	13	11	6 790	12
2022	9	14	12	14	12	5 260	9	12	11	12	11	6 918	11

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (1996–2012); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2013–2017); alkaen). FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 2. Päivittäin tupakoivien 65–84-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1997–2022

Vuosi	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	%	N	%	N	%	N
1997	10	953	5	933	7	1 886
1999	10	958	5	936	7	1 794
2001	11	993	5	956	8	1 949
2003	11	914	6	949	8	1 863
2005	8	924	4	939	6	1 863
2007	10	903	5	944	7	1 847
2009	9	853	5	888	6	1 741
2011	10	853	5	870	7	1 723
2012	9	626	5	795	7	1 421
2013	8	7 359	6	9 571	7	16 930
2014	10	2 991	6	3 980	8	6 971
2015	9	3 174	7	4 005	8	7 179
2016	11	444	7	499	9	943
2017	9	814	7	1 057	8	1 871
2018	10	5 706	5	6 949	7	12 655
2019	8	968	5	1 184	6	2 152
2020	8	6 064	5	7 342	7	13 406
2022	9	5 871	5	7 185	7	13 056

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (1996–2012); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2013–2017); alkaen). FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 3. Päivittäin ja nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakoivien 20+-vuotiaiden osuus sukupuolen mukaan 1997–2022

Vuosi	Miehet		Miehet N	Naiset		Naiset N	Yhteensä	
	Päivittäin, %	Nykyisin, %		Päivittäin, %	Nykyisin, %		Päivittäin	Nykyisin
1997	23	30	2 330	15	20	2 597	19	25
1999	21	28	2 180	15	20	2 511	18	24
2001	22	28	2 385	14	20	2 556	18	23
2003	20	26	2 259	14	19	2 537	16	23
2005	19	26	2 310	13	18	2 513	16	22
2007	19	26	2 175	12	18	2 579	15	22
2009	16	23	1 995	12	17	2 393	14	20
2011	16	23	1 960	11	16	2 296	13	19
2013	13	20	1 867	10	15	2 205	11	17
2014	17	27	8 104	12	18	10 914	14	22
2015	16	26	8 458	12	19	11 186	14	22
2016	13	21	1 042	12	18	1 064	13	20
2017	13	23	1 892	10	16	2 472	11	19
2018	14	22	11 037	10	16	14 414	12	19
2019	14	23	2 515	9	13	3 313	11	18
2020	12	20	12 060	9	15	15 340	11	18
2022	11	20	11 760	9	14	15 159	10	17

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveystäytymisen ja terveys (AVTK) ja Eläkeikäisen väestön terveystäytymisen (EVTK), THL (1997–2013); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2014–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 4. Päivittäin ja nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakkatuotteita¹⁾ käyttävien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen mukaan 2000–2022, %

Vuosi	Miehet		Miehet N	Naiset		Naiset N	Yhteensä	
	Päivittäin	Nykyisin		Päivittäin	Nykyisin		Päivittäin	Nykyisin
2000	29	39	1 437	19	28	1 747	24	33
2001	30	38	1 448	19	26	1 689	24	32
2002	29	38	1 360	18	27	1 597	23	32
2003	27	37	1 384	18	26	1 644	22	31
2004	29	40	1 382	18	27	1 673	23	33
2005	28	39	1 409	18	26	1 615	23	32
2006	24	34	1 333	18	26	1 616	21	30
2007	25	36	1 302	16	24	1 656	20	29
2008	25	35	1 274	17	25	1 691	21	29
2009	24	34	1 172	16	23	1 547	19	28
2010	24	35	1 147	15	23	1 442	19	28
2011	23	34	1 128	14	21	1 470	18	27
2012	22	33	1 033	13	22	1 372	17	27
2013	21	33	1 009	12	21	1 345	16	26
2014	19	30	1 045	13	20	1 403	15	24
2016	17	29	551	15	23	793	16	26
2017	19	31	1 022	12	21	1 292	15	26
2018	19	31	4 740	13	20	6 295	16	26
2019	20	33	1 497	11	17	2 033	15	25
2020	19	31	5 930	12	19	6 867	16	25
2022	18	30	5 403	11	19	7 081	14	24

¹⁾ Tupakkatuotteiden käyttö sisältää savukkeiden, nuuskan tai molempien tuotteiden yhtäaikaista käyttöä. Vuosina 2006 ja 2007 nuuskan käyttöä ei ole kysytty.

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (2000–2014); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2016–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 5a-b.

Liitetaulukko 5a. Päivittäin ja nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) sähkösavukkeita yhteensä¹⁾ käyttävien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen mukaan 2012–2022, %

Vuosi	Miehet			Naiset			Yhteensä	
	Päivittäin	Nykyisin	N	Päivittäin	Nykyisin	N	Päivittäin	Nykyisin
2012	-	2	999	-	1	1 317	-	2
2013	-	2	974	-	2	1 288	-	2
2014	-	3	1 023	-	2	1 356	-	3
2016	2	3	537	1	1	764	1	2
2017	1	2	1 012	-	1	1 269	1	2
2018	2	3	4 694	-	1	6 256	1	2
2019								
2020	1	3	5 321	-	1	6 820	1	2
2022	1	3	5 359	1	2	7 059	1	3

¹⁾ Nikotiinipitoiset sähkösavukkeet on laskettu erikseen ja/tai yhteensä niiltä vuosilta, joilta tieto on saatavissa.

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (2012–2014); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2016–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 5b. Päivittäin ja nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) nikotiinipitoisia sähkösavukkeita¹⁾ käyttävien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen mukaan 2012–2022, %

Vuosi	Miehet			Naiset			Yhteensä	
	Päivittäin	Nykyisin	N	Päivittäin	Nykyisin	N	Päivittäin	Nykyisin
2016	1	2	537	1	1	764	1	1
2018	2	3	4 686	-	1	6 250	1	2
2019	2	3	1 493	1	1	2 027	1	2
2020	1	2	5 306	-	1	6 808	1	2
2022	1	3	5 345	1	2	7 035	1	2

¹⁾ Nikotiinipitoiset sähkösavukkeet on laskettu erikseen ja/tai yhteensä niiltä vuosilta, joilta tieto on saatavissa.

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (2012–2014); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2016–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 6a-b.

Liitetaulukko 6a. Päivittäin tupakoivien 14–20-vuotiaiden¹⁾ osuus koulutyypin ja sukupuolen mukaan 2000–2023, %

Vuosi	Peruskoulu Pojat	Peruskoulu Tytöt	Peruskoulu Yhteensä	Lukio Pojat	Lukio Tytöt	Lukio Yhteensä	Ammatillinen oppilaitos Pojat	Ammatillinen oppilaitos Tytöt	Ammatillinen oppilaitos Yhteensä	Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ²⁾
2000–2001	25	22	24	18	19	19	143 255
2002–2003	22	20	21	17	19	18	152 006
2004–2005	18	17	18	14	15	15	155 760
2006–2007	16	14	15	11	12	12	159 566
2008–2009	17	14	15	10	11	10	39	40	39	39	21	17	19 196 724
2010–2011	17	14	15	10	11	11	40	39	39	39	21	18	19 190 426
2013	15	12	13	8	8	8	35	37	36	36	18	15	16 180 316
2015	10	8	9	5	6	6	28	33	30	30	14	13	13 118 909
2017	8	6	7	3	4	3	21	26	23	23	10	8	9 132 141
2019	6	5	6	2	3	3	17	21	18	18	7	6	7 150 426
2021	6	4	5	2	2	2	17	18	18	18	7	5	6 154 706
2023	6	4	5	2	3	2	13	14	14	14	6	4	5 145 929

¹⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

²⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 6b. Nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakoivien 14–20-vuotiaiden¹⁾ osuus koulutyypin ja sukupuolen mukaan 2000–2023, %

Vuosi	Peruskoulu Pojat	Peruskoulu Tytöt	Peruskoulu Yhteensä	Lukio Pojat	Lukio Tytöt	Lukio Yhteensä	Ammatillinen oppilaitos Pojat	Ammatillinen oppilaitos Tytöt	Ammatillinen oppilaitos Yhteensä	Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ²⁾
2000–2001	39	41	40	37	41	39	143 255
2002–2003	33	36	35	34	38	36	152 006
2004–2005	29	32	31	30	34	32	155 760
2006–2007	27	28	28	29	31	30	159 566
2008–2009	29	29	29	29	31	30	52	54	53	53	34	34	34 196 724
2010–2011	28	28	28	28	31	30	52	54	53	53	34	34	34 190 426
2013	26	24	25	25	28	27	48	52	50	50	31	30	30 180 316
2015	19	17	18	21	22	22	41	47	43	43	26	26	26 118 909
2017	17	15	16	17	17	17	36	39	37	37	21	19	20 132 141
2019	16	15	15	17	17	17	34	37	35	35	19	18	19 150 426
2021	14	13	13	16	16	16	35	35	35	35	18	16	17 154 706
2023	16	13	14	15	16	16	33	31	32	32	18	16	17 145 929

¹⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

²⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 7a-b.

Liitetaulukko 7a. Päivittäin tupakkatuotteita¹⁾ käyttävien 14–20-vuotiaiden²⁾ osuus koulutyyppin ja sukupuolen mukaan 2000–2023, %

Vuosi	Peruskoulu			Lukio			Ammatillinen oppilaitos			Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ³⁾
	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä				
2000–2001	26	22	24	20	19	20	144 946
2002–2003	23	20	21	19	19	19	153 180
2004–2005	19	17	18	16	15	15	157 799
2006–2007	17	14	16	13	12	12	161 407
2008–2009	18	14	16	13	10	11	41	39	41	22	17	20	198 685
2010–2011	19	14	16	15	11	13	43	39	41	24	17	21	192 120
2013	19	12	15	15	9	11	41	37	39	23	15	19	182 070
2015	15	8	11	13	6	9	38	33	36	21	13	17	120 237
2017	12	7	9	10	4	7	34	27	31	17	9	13	132 300
2019	11	6	8	9	4	6	31	25	29	14	8	11	153 746
2021	9	5	7	6	3	5	27	22	25	11	6	9	158 836
2023	10	5	7	6	4	5	26	20	24	11	6	9	148 546

¹⁾ Tupakkatuotteiden käyttö sisältää savukkeiden, nuuskan tai molempien tuotteiden yhtäaikaisen käytön.

²⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

³⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 7b. Nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) tupakkatuotteita¹⁾ käyttävien 14–20-vuotiaiden²⁾ osuus koulutyyppin ja sukupuolen mukaan 2000–2023, %

Vuosi	Peruskoulu			Lukio			Ammatillinen oppilaitos			Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ³⁾
	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä				
2000–2001	42	41	41	41	40	41	144 946
2002–2003	36	36	36	38	38	38	153 180
2004–2005	31	32	32	33	33	33	157 799
2006–2007	29	28	29	32	32	32	161 407
2008–2009	31	29	30	33	31	32	55	54	55	37	34	36	198 685
2010–2011	32	29	30	34	32	33	57	54	55	39	34	36	192 120
2013	34	25	29	35	29	32	57	52	55	39	31	35	182 070
2015	27	17	22	31	23	26	52	48	50	35	26	31	120 237
2017	24	16	20	25	18	21	49	41	46	30	20	25	132 300
2019	20	15	18	24	18	20	46	40	44	26	19	22	153 746
2021	17	13	15	19	17	18	42	38	40	22	17	19	158 836
2023	19	14	17	18	17	18	42	36	39	23	17	20	148 546

¹⁾ Tupakkatuotteiden käyttö sisältää savukkeiden, nuuskan tai molempien tuotteiden yhtäaikaisen käytön.

²⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

³⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 8a-b.

Liitetaulukko 8a. Päivittäin sähkösavukkeita käyttävien 14–20-vuotiaiden osuus koulutyyppiin ja sukupuolen mukaan 2015–2023, %

Vuosi	Peruskoulu			Lukio			Ammatillinen oppilaitos			Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ²⁾
	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä				
2015	6	2	4	2	1	1	8	3	6	6	2	4 118 868	
2017	5	1	3	2	0,4	1	7	2	5	5	1	3 131 636	
2019	4	1	2	1	0,3	1	6	2	4	3	1	2 153 140	
2021	3	1	2	1	0,3	1	4	2	3	3	1	2 157 978	
2023	7	6	7	2	3	3	6	7	7	6	5	6 147 946	

¹⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

²⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 8b. Nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) sähkösavukkeita käyttävien 14–20-vuotiaiden osuus koulutyyppiin ja sukupuolen mukaan 2015–2023, %

Vuosi	Peruskoulu			Lukio			Ammatillinen oppilaitos			Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ²⁾
	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä				
2015	17	10	13	9	6	7	23	16	20	16	10	13 118 868	
2017	17	7	12	7	3	5	20	10	16	15	7	11 131 636	
2019	12	7	9	6	3	4	18	9	15	12	6	9 153 140	
2021	9	6	7	4	3	4	14	10	12	8	5	7 157 978	
2023	16	17	16	9	15	13	20	26	23	15	17	16 147 946	

¹⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

²⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 9. Ei koskaan tupakoineiden¹⁾ 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1979–2022, %

Vuosi	Miehet	Miehet	Miehet	Miehet	Miehet	Naiset	Naiset	Naiset	Naiset	Naiset	Yhteensä
	Ikä 20–34	Ikä 35–49	Ikä 50–64	Yhteensä	N	Ikä 20–34	Ikä 35–49	Ikä 50–64	Yhteensä	N	
1979	21	23	19	21	2 346	36	60	75	56	2 135	37
1980	21	22	19	21	2 201	35	59	77	56	2 041	38
1981	24	24	20	23	1 906	36	55	75	54	1 745	38
1982	23	27	24	25	1 909	37	60	76	57	1 677	40
1983	27	27	23	26	1 795	32	55	72	51	1 782	38
1984	28	26	23	26	1 552	37	55	74	54	1 801	41
1985	26	25	24	25	1 456	36	58	73	54	1 575	40
1986	26	21	24	24	1 696	32	55	73	52	1 940	39
1987	31	24	30	28	1 653	37	47	73	50	1 932	40
1988	31	24	26	27	1 705	36	48	73	50	1 795	39
1989	35	26	28	29	1 647	37	49	75	52	1 816	41
1990	34	24	28	29	1 652	39	44	67	49	1 789	39
1991	32	28	28	29	1 607	42	44	71	51	1 813	41
1992	33	24	31	29	1 526	40	41	70	49	1 758	40
1993	35	24	27	28	1 446	42	43	69	50	1 638	40
1994	34	27	28	29	1 476	43	45	70	51	1 624	41
1995	28	23	25	25	1 523	35	36	62	43	1 726	35
1996	28	24	24	25	1 505	35	37	66	45	1 708	36
1997	31	22	23	25	1 434	33	34	58	41	1 716	34
1998	28	24	29	26	1 537	35	38	59	43	1 614	35
1999	31	25	29	28	1 362	36	36	58	42	1 622	36
2000	31	25	25	28	1 426	35	33	54	41	1 726	35
2001	33	27	25	28	1 438	32	35	58	42	1 668	35
2002	29	27	25	27	1 350	38	36	51	42	1 574	35
2003	32	32	26	30	1 376	36	38	48	41	1 628	36
2004	26	27	26	26	1 374	33	38	49	40	1 664	34
2005	34	25	22	26	1 398	33	40	46	40	1 602	34
2006	36	33	26	31	1 335	38	37	49	42	1 618	37
2007	27	26	25	26	1 305	33	40	47	41	1 659	35
2008	34	27	29	29	1 267	39	41	44	42	1 683	36
2009	34	36	29	32	1 164	35	43	46	42	1 539	38
2010	40	32	27	32	1 142	38	45	44	43	1 434	38
2011	35	33	26	30	1 127	40	46	46	44	1 466	38
2012	35	34	26	31	1 031	42	36	43	40	1 367	36
2013	38	34	32	34	1 008	37	47	45	44	1 343	39
2014	34	37	36	36	1 042	40	47	43	44	1 400	41
2015	39	37	35	37	4 977	46	49	47	47	6 574	42
2016	50	46	36	44	545	42	52	47	47	779	46
2017	44	45	33	40	1 021	55	53	49	52	1 288	46
2018	41	32	29	34	4 648	45	43	39	42	6 231	38
2020	39	33	27	33	5 300	48	43	39	43	6 790	38
2022	39	33	28	33	5 260	48	42	40	43	6 918	38

¹⁾ Kysymysmuotoilut ovat olleet hieman erilaisia eri tutkimuksissa (AVTK, ATH, FinSote, Terve Suomi).

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (1979–2014); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2015–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 10. Ei koskaan tupakoineiden¹⁾ 65–84-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1993–2022, %

Vuosi	Miehet					Miehet Naiset		Naiset		Naiset		Naiset	
	Ikä 65–69	Ikä 70–74	Ikä 75–79	Ikä 80–84	Yhteensä	N	Ikä 65–69	Ikä 70–74	Ikä 75–79	Ikä 80–84	Yhteensä	N	
1993	21	21	21	33	24	1 008	79	75	80	87	80	952	
1995	27	19	24	33	26	995	73	80	76	89	79	916	
1997	26	26	19	26	24	913	79	76	81	89	81	867	
1999	30	24	20	33	26	828	77	78	79	82	79	870	
2001	35	30	25	30	30	968	73	75	76	82	76	892	
2003	30	32	25	30	29	891	72	76	77	82	77	906	
2005	36	33	36	30	34	909	75	75	78	77	76	901	
2007	29	41	31	30	33	882	69	70	80	79	74	888	
2009	31	33	32	39	33	827	66	72	80	83	75	853	
2011	29	36	40	39	36	834	58	72	72	82	71	825	
2013	31	36	38	49	38	858	58	64	74	81	69	860	
2015	35	36	42	45	44	3 426	58	68	78	85	84	4 551	
2016	35	36	37	59	46	493	58	78	78	85	83	583	
2017	32	32	40	45	52	865	54	65	72	78	87	1 175	
2018	23	30	32	38	29	5 706	45	54	61	68	55	6 949	
2020	29	28	27	32	29	6 064	40	48	53	63	49	7 342	
2022	29	25	27	30	28	5 953	37	45	49	55	46	7 316	

¹⁾ Kysymysmuotoilut ovat olleet hieman erilaisia eri tutkimuksissa (AVTK, ATH, FinSote, TerveSuomi).

Lähde: Eläkeikäisen väestön terveyskäyttäytyminen (EVTK), TH L (1993–2013); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2015–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 11a-b.

Liitetaulukko 11a. Päivittäin nuuskaavien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 2000–2022, %

Vuosi ¹⁾	Miehet				Naiset		Naiset				Yhteensä
	Ikä 20–34	Ikä 35–49	Ikä 50–64	Yhteensä	N	Ikä 20–34	Ikä 35–49	Ikä 50–64	Yhteensä	N	
2000	4	1	-	1	1 426	-	-	-	-	1 739	1
2001	4	1	-	1	1 428	-	-	-	-	1 662	1
2002	3	1	-	1	1 340	1	-	1	-	1 571	1
2003	4	2	1	2	1 370	-	-	-	-	1 617	1
2004	7	1	-	3	1 377	-	-	-	-	1 652	1
2005	5	3	-	2	1 394	-	-	-	-	1 583	1
2008	3	2	1	2	1 224	-	-	-	-	1 592	1
2009	4	1	1	2	1 151	-	-	-	-	1 529	1
2010	3	2	-	2	1 076	-	-	-	-	1 350	1
2011	2	3	-	2	1 071	-	-	-	-	1 375	1
2012	5	2	-	2	999	-	-	-	-	1 324	1
2013	5	5	-	3	975	-	1	-	-	1 295	1
2014	6	3	-	2	1 022	-	-	-	-	1 363	1
2016	6	4	-	4	540	1	-	-	-	765	2
2017	9	3	2	5	1 356	1	1	-	1	1 847	3
2018	8	6	1	5	4 700	-	-	-	-	6 253	3
2019	9	6	2	5	1 492	1	-	-	-	2 022	3
2020	12	7	2	7	5 325	2	-	-	1	6 814	4
2022	11	7	2	6	5 352	2	1	-	1	7 026	4

¹⁾ Vuosina 2006 ja 2007 nuuskan käyttöä ei ole kysytty.

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (2000–2014); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2016–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 11b. Nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) nuuskaavien 20–64-vuotiaiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 2000–2022, %

Vuosi ¹⁾	Miehet				Naiset		Naiset				Yhteensä
	Ikä 20–34	Ikä 35–49	Ikä 50–64	Yhteensä	N	Ikä 20–34	Ikä 35–49	50–64	Yhteensä	N	
2000	7	2	-	3	1 426	1	-	-	-	1 739	1
2001	9	2	-	3	1 428	-	-	-	-	1 662	2
2002	7	3	1	3	1 340	1	-	1	-	1 571	2
2003	9	4	1	4	1 370	-	-	-	-	1 617	2
2004	14	3	1	5	1 377	-	-	-	-	1 652	2
2005	11	5	1	5	1 394	1	-	-	-	1 583	2
2008	12	6	2	6	1 224	1	-	-	-	1 592	3
2009	13	4	2	5	1 151	1	-	-	-	1 529	3
2010	14	7	-	6	1 076	-	-	-	-	1 350	3
2011	11	7	1	5	1 071	1	-	-	-	1 375	3
2012	14	6	1	6	999	1	-	-	-	1 324	3
2013	14	9	1	7	975	1	1	-	1	1 295	3
2014	15	5	1	5	1 022	1	-	1	-	1 363	3
2016	13	10	-	8	540	5	-	-	-	765	5
2017	19	9	4	12	1 356	3	2	-	2	1 847	7
2018	18	13	3	10	4 700	3	-	-	1	6 253	6
2019	20	12	4	12	1 492	2	-	-	1	2 022	6
2020	22	12	3	12	5 325	4	1	-	2	6 814	7
2022	20	12	4	12	5 352	5	2	-	2	7 026	7

¹⁾ Vuosina 2006 ja 2007 nuuskan käyttöä ei ole kysytty.

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK), THL (2000–2014); Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL (2016–2017); FinSote, THL (2018–2020); TerveSuomi, THL (2022 alkaen).

Liitetaulukko 12a-b.

Liitetaulukko 12a. Päivittäin nuuskaavien 14–20-vuotiaiden osuus koulutyyppiin ja sukupuolen mukaan 2000–2023, %

Vuosi	Peruskoulu			Lukio			Ammatillinen oppilaitos			Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ²⁾
	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä				
2000–2001	3	-	2	3	-	2	143 831	
2002–2003	3	-	1	3	-	1	152 308	
2004–2005	2	-	1	3	-	1	156 988	
2006–2007	3	-	1	3	-	1	159 749	
2008–2009	3	-	1	4	-	2	4	-	-	3	3	196 665	
2010–2011	4	-	2	6	-	2	5	-	-	3	5	190 089	
2013	6	1	3	8	-	4	10	-	-	6	7	180 437	
2015	8	1	4	9	-	4	13	1	1	8	10	119 946	
2017	8	1	4	8	1	4	17	2	2	11	10	131 929	
2019	8	2	5	7	1	4	20	6	6	15	10	153 053	
2021	6	2	4	5	1	3	16	7	7	12	7	157 851	
2023	6	2	4	4	1	2	17	7	7	13	7	147 586	

¹⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

²⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 12b. Nykyisin (päivittäin tai satunnaisesti) nuuskaavien 14–20-vuotiaiden osuus koulutyyppiin ja sukupuolen mukaan 2000–2023, %

Vuosi	Peruskoulu			Lukio			Ammatillinen oppilaitos			Kaikki Pojat	Kaikki Tytöt	Kaikki Yhteensä	Kaikki N ²⁾
	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä				
2000–2001	15	2	8	13	1	6	143 831	
2002–2003	11	1	6	12	1	6	152 308	
2004–2005	10	1	6	11	1	5	156 988	
2006–2007	10	2	6	11	1	6	159 749	
2008–2009	12	2	7	14	2	7	19	3	3	12	14	196 665	
2010–2011	16	3	9	20	3	10	26	5	5	17	19	190 089	
2013	24	4	14	24	4	12	33	6	6	21	26	180 437	
2015	20	4	12	23	4	11	35	7	7	23	25	119 946	
2017	17	4	11	16	3	9	35	9	9	25	21	131 929	
2019	15	6	10	15	4	8	35	15	15	26	18	153 053	
2021	11	4	8	10	4	6	29	15	15	23	14	157 851	
2023	12	4	8	9	3	5	28	14	14	22	14	147 586	

¹⁾ Peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. -vuoden opiskelijat.

²⁾ Aineiston kattavuus vuonna 2023: peruskoulun 8.- ja 9. -luokkalaiset: 73%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 68 %, ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat: 31 %.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Liitetaulukko 13. Verotettujen tupakkatuotteiden määrät¹⁾ sekä matkustajien mukanaan tuomat savukkeet 1980-2023 (joulu-marraskuu)

Vuosi	Verotetut Savukkeet	Verotetut Sikarit	Verotetut Irtotupakka	Verotetut Yhteensä	Matkustajatuonti ²⁾ Savukkeet
	milj. kpl	milj. kpl	1 000 kg	milj. kpl	milj. kpl
1980	6 886	64	1 013	8 508	..
1985	7 129	64	855	8 508	..
1990	7 465	88	646	8 547	..
1991	7 623	80	739	8 840	..
1992	6 365	82	810	7 693	..
1993	5 920	65	1 016	7 548	..
1994	5 729	64	1 118	7 513	..
1995	5 142	63	1 041	6 807	..
1996	4 876	63	944	6 391	..
1997	4 794	67	1 062	6 495	..
1998	4 850	67	1 045	6 525	..
1999	4 753	73	1 007	6 375	..
2000	4 754	80	1 005	6 380	..
2001	4 849	80	945	6 383	..
2002	4 897	85	940	6 428	..
2003	4 789	86	937	6 317	..
2004	4 941	89	881	6 385	..
2005	5 023	94	886	6 480	..
2006	5 050	98	807	6 390	781
2007	4 952	103	768	6 237	761
2008	4 898	110	754	6 168	764
2009	4 935	113	847	6 351	712
2010	4 715	123	658	5 850	616
2011	4 798	126	826	6 195	668
2012	4 665	125	641	5 776	610
2013	4 865	124	814	6 241	583
2014	4 317	117	663	5 454	488
2015	4 391	121	701	5 590	602
2016	4 787	123	480	5 648	505
2017	4 113 ³⁾	161	610	5 212	525
2018	4 133 ³⁾	148	712	5 376	337
2019	3 107	124	550	4 077	402
2020	2 957 ³⁾	144	625	4 063	191
2021	3 392	148	796	4 765	143
2022	2 998	138	683	4 187	277
2023	2 307	121	548	3 271	370

¹⁾ Vuosina 1980–1994: Tukkukaupan ostot ja tuonti; Vuodesta 1995–: Verolliseen kulutukseen luovutetut tupakkatuotteet.

²⁾ Lähde: Verian (ent. Kantar Public) haastattelututkimus: Tupakkatuotteiden matkustajatuontiseuranta.

³⁾ Vuosina 2017–2018 ja 2020 verottomiin varastoihin palautettiin poikkeuksellisen suuria määriä savukkeita, jolloin verollisten savukkeiden määrä oli todellisuudessa pienempi.

Lähde: Verohallinto.

Litetaulukko 14. Verotettujen tupakkatuotteiden määrät¹⁾ 15 vuotta sekä 15–64 vuotta täyttäneitä kohti 1980–2023 (joulu-marraskuu)

Vuosi	15 v täyttäneitä kohti Savukkeet kpl	15 v täyttäneitä kohti Sikarit kpl	15 v täyttäneitä kohti Irtotupakka g	15 v täyttäneitä kohti Yhteensä kpl	15–64 v täyttäneitä kohti Savukkeet kpl	15–64 v täyttäneitä kohti Sikarit kpl	15–64 v täyttäneitä kohti Irtotupakka g	15–64 v täyttäneitä kohti Yhteensä kpl
1980	1 808		17	266	2 234
1985	1 804		16	216	2 154		19	256
1990	1 855		22	161	2 124	2 224	26	192
1991	1 883		20	183	2 183	2 252	24	219
1992	1 562		20	199	1 888	1 180	24	239
1993	1 445		16	248	1 842	1 743	19	299
1994	1 392		16	272	1 825	1 683	19	328
1995	1 243		15	252	1 646	1 508	18	305
1996	1 174		15	227	1 538	1 427	18	276
1997	1 148		16	254	1 556	1 399	20	310
1998	1 156		16	249	1 555	1 409	19	304
1999	1 127		17	239	1 511	1 376	21	291
2000	1 122		19	237	1 506	1 372	23	290
2001	1 140		19	222	1 500	1 397	23	272
2002	1 146		20	220	1 505	1 408	24	270
2003	1 116		20	218	1 137	1 375	25	269
2004	1 146		21	204	1 481	1 416	26	253
2005	1 159		22	204	1 495	1 435	27	253
2006	1 158		22	185	1 465	1 440	28	230
2007	1 128		23	175	1 420	1 407	29	218
2008	1 108		25	171	1 395	1 385	31	213
2009	1 109		25	190	1 427	1 391	32	239
2010	1 054		27	147	1 307	1 328	35	185
2011	1 066		28	183	1 377	1 356	36	233
2012	1 031		28	142	1 277	1 323	35	182
2013	1 070		27	179	1 373	1 387	35	232
2014	946		26	145	1 195	1 236	34	190
2015	958		26	153	1 220	1 263	35	202
2016	1 041		27	104	1 228	1 382	36	139
2017	891 ²⁾		35	132	1 129	1 192 ²⁾	47	177
2018	893 ²⁾		32	154	1 161	1 202 ²⁾	43	207
2019	669		27	118	878	907	36	160
2020	634 ²⁾		31	134	871	863 ²⁾	42	182
2021	724		32	170	1 017	993	43	233
2022	637		29	145	889	876	40	200
2023	486		25	115	689	669	35	159

¹⁾ Vuosina 1980–1994: Tukku kaupan ostot ja tuonti; Vuodesta 1995–: Verolliseen kulutukseen luovutetut tupakkatuotteet.

²⁾ Vuosina 2017–2018 ja 2020 verottomiin varastoihin palautettiin poikkeuksellisen suuria määriä savukkeita, jolloin verollisten savukkeiden määrä oli todellisuudessa pienempi.

Lähde: Verohallinto.

Liitetaulukko 15. Verotettujen tupakkatuotteiden määrät¹⁾²⁾ 1975–2023

Vuosi	Savukkeet	Sikarit	Irtotupakka	Yhteensä	Yhteensä
	milj. kpl	milj. kpl	1 000 kg	1 000 kg ³⁾	milj. kpl
1975	8 140	143	812	6 416	9 532
1980	7 119	64	905	5 683	8 575
1985	6 829	66	851	5 449	8 204
1990	7 160	86	619	5 532	8 198
1995	5 192	65	929	4 434	6 686
2000	4 682	79	853	4 054	6 073
2001	4 833	83	946	4 253	6 371
2002	4 925	87	948	4 323	6 470
2003	4 799	86	933	3 291	6 320
2004	4 930	89	874	4 257	6 364
2005	5 078	95	882	4 373	6 530
2006	4 986	97	796	4 232	6 308
2007	4 928	104	767	4 178	6 212
2008	6 983	117	785	5 558	8 308
2009	3 522	116	939	2 521	5 083
2010	4 413	114	537	3 633	5 353
2011	6 370	153	1 049	5 496	8 137
2012	2 824	101	423	2 461	3 576
2013	6 928	137	1 068	5 846	8 708
2014	4 458	113	640	3 763	5 556
2015	5 053	119	684	4 206	6 224
2016	3 647	124	434	3 052	4 439
2017	4 184 ⁴⁾	199	706	3 825	5 469
2018	3 893 ⁴⁾	129	609	3 397	4 959
2019	2 761	118	639	2 672	3 862
2020	3 743 ⁴⁾	142	712	3 428	4 980
2021	1 600	154	703	2 051	2 836
2022	3 494	149	609	3 188	4 580
2023	1 223	86	340	1 306	1 832

¹⁾ Vuosina 1980–1994: Tukkukaupan ostot ja tuonti; Vuodesta 1995–: Verolliseen kulutukseen luovutetut tupakkatuotteet.

²⁾ Verotettujen tupakkatuotteiden määrä vaihtelee johtuen siitä, että tupakkaveronkorotuksien yhteydessä luovutetaan verolliseen kulutukseen vaihteleva määrä tupakkatuotteita. Tupakkaveroa on viime aikoina korotettu vuosina 2009, 2012 ja 2014–2023. Verotettu määrä ei siten kuvaa kulutuksen määrää kunakin vuonna.

³⁾ Vuodet 1980–1989: Pl. Tuonti; 1990–1994: Sisältää tuonnin.

⁴⁾ Vuosina 2017–2018 ja 2020 verottomiin varastoihin palautettiin poikkeuksellisen suuria määriä savukkeita, jolloin verollisten savukkeiden määrä oli todellisuudessa pienempi.

Lähde: Verohallinto.

Liitetaulukko 16. Matkustajien mukanaan tuomat tupakkatuotteet¹⁾, niiden määrät 15 vuotta ja 15–64 vuotta täyttäneitä kohti sekä tullin rikosasioissa haltuunottamat savukkeet 1980–2023

Vuosi	Savukkeet	Savukkeet	Savukkeet	Nuuska ^{2,3)}	Nuuska ^{2,3)}	Nuuska ^{2,3)}	Nikotiinipussit ³⁾	Nikotiinipussit ³⁾	Nikotiinipussit ³⁾	Tullin haltuunottamat savukkeet milj. kpl
	milj. kpl	15 v täyttäneitä kohti kpl	15–64 v täyttäneitä kohti kpl	1 000 kg	g	15–64 v täyttäneitä kohti g	milj. rasiaa	15 v täyttäneitä kohti rasiaa	15–64 v täyttäneitä kohti rasiaa	
1980	23	6	0,5
1985	27	7	8	0,1
1990	87	22	26	0,1
1995	1,4
2000	71,7
2001	27,8
2002	21,8
2003	19,4
2004	13,6
2005	28,3
2006	763	175	218	32,6
2007	812	185	231	22,8
2008	715	162	202	18,3
2009	738	166	208	172 ⁵⁾	39	49	16,0
2010	598	134	168	203 ⁵⁾	45	57	10,3
2011	665	148	188	221 ⁵⁾	49	62	12,5
2012	602	133	171	254 ⁵⁾	56	72	28,0 ⁴⁾
2013	589	130	168	209 ⁵⁾	46	59	3,8
2014	470	103	135	202 ⁵⁾	44	58	4,8
2015	606	132	174	290 ⁵⁾	63	84	3,4
2016	508	110	147	263 ⁵⁾	57	76	4,3
2017	501	109	145	352 ⁶⁾	76	102	3,0
2018	351	76	102	393 ⁶⁾	85	114	2,7
2019	402	87	117	346 ⁶⁾	74	101	2,7
2020	167	36	49	219 ⁶⁾	47	64	4,5
2021	146	31	43	157 ⁶⁾	34	46	0,7
2022	319	68	93	341 ⁶⁾	72	100	1,2
2023	351	74	102	298 ⁶⁾	63	86	1,6	0,3	0,5	2,8

1) Lähde: Verian (ent. Kantar Public) haastattelututkimus: Tupakkatuotteiden matkustajatuontiseuranta.

2) Vuodet 1980–1989: pl. Tuonti; 1990–1994: Sisältää tuonnin. Vuosina 1980, 1985 purutupakka on sisällytetty nuuskaan.

3) Verianin matkustajatuontiseurannassa on kysytty vuodesta 2023 alkaen nikotiinipussien matkustajatuonnista erikseen. Nuuskan tuontimääriä koskevat vuotta 2023 edeltävät tiedot eivät välttämättä ole suoraan vertailukelpoisia vuoden 2023 tai sen jälkeisten tuontimäärien kanssa.

4) Vuonna 2012 Tulli paljasti yhteensä 42,5 miljoonaa savuketta, jotka oli tuotu laittomasti Suomeen. Näistä savukkeista Tulli sai haltuunsa 28 miljoonaa ja 14,5 miljoonan savukkeen salakuljetus ja edelleen välittäminen pystyttiin selvittämään esitutkinnoissa. Haltuun otettujen savukkeiden määrä oli jopa kaksinkertainen verrattuna edellisen viiden vuoden ajan keskiarvoon.

5) Nuuskarasian painoksi on arvioitu 30 g. Laskemisessa tietona on käytetty rasioiden lukumäärää.

6) Laskennassa painona käytetty pussinuuskarasialle 22 g ja irtonuuskarasialle 43 g. Laskelmat on tehnyt Verian (ent. Kantar Public).

Lähteet: Tulli; THL.

Liitetaulukko 17. Tupakkatuotteiden hintaindeksit 1990–2023

Vuosi	Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	Kuluttajahintaindeksi (1990=100)	Tupakka yhteensä	Savukkeet	Sikarit	Irtotupakka
1990	1 248	100	100	100	100	100
1991	1 300	104,3	111,4	111,5	110,8	111,3
1992	1 333	107,4	118,3	118,3	110,8	123,1
1993	1 361	109,7	128,8	128,6	113,5	143,9
1994	1 376	110,9	131,4	131,2	114,1	149,5
1995	1 390	112,0	139,0	138,6	114,1	163,2
1996	1 398	112,6	147,3	146,8	119,8	179,5
1997	1 415	114,0	151,2	150,3	126,7	190,7
1998	1 435	115,6	155,5	153,9	128,5	204,1
1999	1 452	117,0	159,0	156,8	130,4	214,0
2000	1 501	120,9	163,8	160,4	136,4	233,4
2001	1 539	124,0	167,7	163,7	140,5	235,0
2002	1 563	126,0	169,3	165,3	144,4	234,9
2003	1 577	127,1	169,9	166,0	148,4	232,2
2004	1 580	127,3	167,7	163,5	149,9	232,4
2005	1 594	128,4	171,2	166,6	153,3	241,4
2006	1 622	130,7	175,4	171,0	155,1	244,3
2007	1 662	133,9	179,8	175,6	157,1	245,4
2008	1 730	139,4	183,2	179,2	159,9	247,3
2009	1 730	139,4	202,0	197,2	169,3	283,7
2010	1 751	141,1	211,7	205,8	179,5	310,4
2011	1 812	146,0	215,0	208,2	184,7	323,4
2012	1 863	150,1	228,8	220,0	197,8	366,0
2013	1 890	152,3	241,1	231,5	203,3	394,6
2014	1 910	153,9	254,3	244,0	217,1	418,7
2015	1 906	153,5	270,0	258,8	226,1	450,0
2016	1 913	154,1	279,8	267,4	238,2	477,5
2017	1 927	155,3	305,9	291,7	252,0	537,4
2018	1 948	156,9	336,3	320,8	268,9	594,9
2019	1 968	158,5	366,8	350,5	285,5	646,2
2020	1 974	159,0	394,6	376,9	296,9	706,8
2021	2 017	162,5	420,3	401,5	306,7	759,2
2022	2 161	174,1	450,0	427,4	329,9	841,5
2023	2 296	185,0	483,4	450,7	359,5	992,6
Muutos, % 2022–2023	6,2	6,3	7,4	5,5	9,0	18,0

Lähde: Tilastokeskus.

Liitetaulukko 18. Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot ja tupakkatuotemenot 1990–2023¹⁾

Vuosi	Käytettävissä olevat tulot	Tupakkatuotemenot	Tupakkatuotemenot	Tupakkatuotemenot
	milj. €	milj. €	15 v täyttäneitä kohti €	käytettävissä olevista tuloista %
1990	44 539		913	227
1991	47 764		1 004	248
1992	48 655		1 056	259
1993	47 564		1 000	244
1994	46 049		977	237
1995	50 097		975	236
1996	50 407		990	238
1997	53 873		1 051	252
1998	56 718		1 053	251
1999	60 534		1 004	238
2000	62 856		1 041	246
2001	66 199		1 177	277
2002	69 552		1 207	283
2003	73 053		1 210	282
2004	76 689		1 221	283
2005	78 456		1 252	289
2006	81 405		1 279	293
2007	86 199		1 243	283
2008	91 006		1 246	282
2009	93 777		1 266	285
2010	98 478		1 286	287
2011	102 812		1 346	299
2012	105 251		1 340	296
2013	107 317		1 477	325
2014	108 631		1 518	332
2015	110 498		1 532	334
2016	112 154		1 577	343
2017	114 467		1 686	365
2018	118 081		1 737	375
2019	121 802		1 742	375
2020	122 420		1 793	384
2021*	126 326		1 803	385
2022*	131 389		1 828	388
2023*	137 709		1 881	396

* Ennakkotieto.

1) Kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin on tehty takautuva korjaus koko aikasarjaan (18.9.2024). Tupakkatuotemenoihin on tehty takautuva aikasarjakorjaus vuodesta 2013 alkaen: tupakkamenojen laskennassa otetaan nyt huomioon sekä kertyneet tupakkaverot että nk. kassapääteaineisto (18.9.2024).
Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus.

Liitetaulukko 19. Valtion tupakkaverotulot 2002–2023, miljoonaa euroa

Vuosi	Savukkeet	Sikarit	Irtotupakka	Muut tupakkatuotteet	Yhteensä¹⁾
2002	531	9	52	8	600
2003	528	9	48	7	592
2004	538	9	46	7	600
2005	544	10	46	7	607
2006	563	11	44	7	625
2007	564	11	42	7	624
2008 ²⁾	570	12	41	7	630
2009 ²⁾	614	14	54	7	689
2010	629	15	47	7	698
2011 ²⁾	655	16	62	6	739
2012	674	18	55	6	753
2013 ²⁾	747	18	76	7	848
2014 ²⁾	694	19	66	6	785
2015 ²⁾	776	21	77	7	881
2016 ²⁾	889	23	56	7	975
2017 ²⁾	841	26	79	8	954
2018 ²⁾	967	34	105	9	1115
2019 ²⁾	797	33	89	10	929
2020 ²⁾	897	42	109	11	1059
2021 ²⁾	867	36	115	13	1031
2022 ²⁾	902	49	151	13	1115
2023 ²⁾	936	49	156	15	1156

1) Valtion tilinpäätöksen mukaisesti.

2) Veronkorotuksia edeltävä tupakkatuotteiden varastoinnin määrä on vaihdellut, mikä on vaikuttanut verotuoton vaihteluun vuosina 2008–2023.

Lähde: Valtiovarainministeriö.

Liitetaulukko 20a. Verojen osuus tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnasta¹⁾ 1998–2023, savukkeet (20 kpl)

Hinnanmuutos alkaen	Vähittäismyyntihinta €	Arvonlisävero %	Arvovero %	Yksikkövero €/1 000 kpl	Tupakkaveron osuus hinnasta, %
1.1.1998	3,70	18,03	50,00	15,14	58,20
1.4.1999	3,78	18,03	50,00	15,14	58,00
1.2.2000	3,78	18,03	50,00	15,14	58,00
1.6.2000	3,87	18,03	50,00	15,14	57,80
1.1.2001	4,00	18,03	50,00	15,14	57,60
1.1.2002	4,00	18,03	50,00	15,13	57,60
1.1.2003	4,00	18,03	50,00	15,13	57,60
1.1.2004	4,00	18,03	50,00	15,13	57,60
1.1.2005	4,00	18,03	50,00	15,13	57,60
1.1.2006	4,10	18,03	50,00	15,13	57,40
1.1.2007	4,20	18,03	50,00	15,13	57,20
1.1.2008	4,30	18,03	50,00	15,13	57,00
1.1.2009	4,40	18,03	52,00	15,13	58,90
1.7.2010	4,40	18,70	52,00	17,50	60,00
1.1.2011	4,50	18,70	52,00	17,50	59,80
1.1.2012	4,89	18,70	52,00	22,50	61,20
1.1.2013	5,01	19,35	52,00	22,50	61,00
1.1.2014	5,47	19,35	52,00	28,00	62,20
1.1.2015	5,68	19,35	52,00	33,50	63,80
1.1.2016	5,96	19,35	52,00	37,50	64,58
1.7.2016	6,21	19,35	52,00	41,50	65,36
1.1.2017	6,50	19,35	52,00	45,50	65,99
1.7.2017	6,85	19,35	52,00	49,50	66,46
1.1.2018	7,05	19,35	52,00	53,75	67,24
1.7.2018	7,35	19,35	52,00	58,00	67,78
1.1.2019 ²⁾	7,58	19,35	52,00	62,25	68,73
1.7.2019	7,77	19,35	52,00	66,50	69,11
1.1.2020	8,47	19,35	52,00	69,75	68,48
1.7.2020	8,65	19,35	52,00	73,00	68,87
1.1.2021	8,93	19,35	52,00	76,25	69,08
1.7.2021 ³⁾	8,89	19,35	52,00	79,50	70,22
1.1.2022	9,23	19,35	52,00	83,20	70,03
1.7.2022	9,50	19,35	52,00	86,90	70,30
1.1.2023	9,89	19,35	52,00	90,60	70,32
1.7.2023	10,24	19,35	52,00	94,30	70,41

1) Vuoteen 2010 saakka kysytyimmän hintaluokan savuke. Vuodesta 2011 lähtien painotettu keskihinta.

2) Alkuvuonna 2019 keskihintaisten savukkeiden vero määräytyi vähimmäisveron 260,5 eur/1 000 kpl perusteella.

3) Loppuvuonna 2021 keskihintaisten savukkeiden vero määräytyi vähimmäisveron 312,00 eur/1 000 kpl perusteella.

Lähde: Verohallinto.

Liitetaulukko 20b. Verojen osuus tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnasta¹⁾ 1998–2023, sikarit (10 kpl)

Hinnanmuutos alkaen	Vähittäismyyntihinta, €	Arvonlisävero, %	Arvovero %	Yksikkövero €/1 kpl	Tupakkaveron osuus hinnasta, %	
15.1.1998	4,71	18,03		22,00	22,00	
1.4.1999	5,05	18,03		22,00	22,00	
1.2.2000	5,28	18,03		22,00	22,00	
1.6.2000	5,55	18,03		22,00	22,00	
1.1.2001	5,55	18,03		22,00	22,00	
1.1.2002	4,58	18,03		22,00	22,00	
1.1.2003	4,63	18,03		22,00	22,00	
1.1.2004	4,82	18,03		22,00	22,00	
1.1.2005	4,75	18,03		22,00	22,00	
1.1.2006	4,86	18,03		22,00	22,00	
1.1.2007	4,20	18,03		22,00	22,00	
1.1.2008	4,30	18,03		22,00	22,00	
1.1.2009	4,40	18,03		24,00	24,00	
1.7.2010	4,40	18,70		25,00	25,00	
1.1.2011	5,06	18,70		25,00	25,00	
1.1.2012	5,38	18,70		27,00	27,00	
1.1.2013	5,34	19,35		27,00	27,00	
1.1.2014	5,62	19,35		28,00	28,00	
1.1.2015	5,79	19,35		30,00	30,00	
1.1.2016	5,74	19,35		31,00	31,00	
1.7.2016	6,07	19,35		32,00	32,00	
1.1.2017	5,64	19,35		33,00	33,00	
1.7.2017	4,83	19,35		34,00	34,00	
1.1.2018	6,32	19,35		34,00	0,01	37,97
1.7.2018	6,79	19,35		34,00	0,02	36,82
1.1.2019	6,87	19,35		34,00	0,02	37,85
1.7.2019	6,91	19,35		34,00	0,03	39,07
1.1.2020	7,18	19,35		34,00	0,03	39,00
1.7.2020	7,06	19,35		34,00	0,04	41,08
1.1.2021	7,29	19,35		34,00	0,04	41,15
1.7.2021	7,38	19,35		34,00	0,05	42,01
1.1.2022	7,74	19,35		34,00	0,07	42,42
1.7.2022	7,88	19,35		34,00	0,09	44,84
1.1.2023	8,81	19,35		34,00	0,11	45,99
1.7.2023	9,05	19,35		34,00	0,13	47,90

1) Vuoteen 2010 saakka kysytyimmän hintaluokan savuke. Vuodesta 2011 lähtien keskihinta.

Lähde: Verohallinto.

Liitetaulukko 20c. Verojen osuus tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnasta¹⁾ 1998–2023, piippu- ja savuketupakka (40 g)

Hinnanmuutos alkaen	Vähittäismyyntihinta, €	Arvonlisävero, %	Arvovero %	Yksikkövero €/kg	Tupakkaveron osuus hinnasta, %
15.1.1998	5,52	18,03	48,00	2,02	49,50
1.4.1999	5,72	18,03	48,00	2,02	49,40
1.2.2000	6,12	18,03	48,00	3,62	50,40
1.6.2000	6,16	18,03	48,00	3,62	50,40
1.1.2001	6,16	18,03	48,00	3,62	50,40
1.1.2002	6,16	18,03	48,00	3,62	50,40
1.1.2003	6,56	18,03	48,00	3,62	50,20
1.1.2004	6,70	18,03	48,00	3,62	50,20
1.1.2005	6,70	18,03	48,00	3,62	50,20
1.1.2006	6,12	18,03	48,00	3,62	50,40
1.1.2007	7,08	18,03	48,00	3,62	50,00
1.1.2008	8,20	18,03	48,00	3,62	49,80
1.1.2009	8,48	18,03	48,00	6,50	51,10
1.7.2010	8,57	18,70	48,00	8,50	52,00
1.1.2011	8,04	18,70	48,00	8,50	51,90
1.1.2012	9,60	18,70	48,00	13,50	54,10
1.1.2013	10,10	19,35	48,00	13,50	53,60
1.1.2014	11,54	19,35	48,00	19,00	54,60
1.1.2015	12,79	19,35	48,00	24,50	55,90
1.1.2016	13,66	19,35	48,00	28,75	56,00
1.7.2016	14,34	19,35	48,00	33,00	57,10
1.1.2017	15,85	19,35	48,00	37,25	57,40
1.7.2017	16,16	19,35	48,00	41,50	58,27
1.1.2018	16,94	19,35	48,00	51,50	60,16
1.7.2018	17,45	19,35	48,00	61,50	62,10
1.1.2019	18,64	19,35	48,00	56,50	60,12
1.7.2019	19,55	19,35	48,00	61,50	60,58
1.1.2020	19,34	19,35	48,00	65,00	61,44
1.7.2020	20,50	19,35	48,00	68,50	61,37
1.1.2021	21,42	19,35	48,00	72,00	61,45
1.7.2021	22,47	19,35	48,00	75,50	61,44
1.1.2022	23,14	19,35	48,00	83,50	62,44
1.7.2022	25,12	19,35	48,00	91,50	62,57
1.1.2023	26,09	19,35	48,00	99,50	63,26
1.7.2023	28,08	19,35	48,00	107,50	63,32

1) Vuoteen 2010 Tullin laskemat verotusarvot. Vuodesta 2011 keskihinta.

Lähde: Verohallinto.

Liitetaulukko 20d. Verojen osuus tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnasta¹⁾ 1998–2023, savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka (30g)

Hinnanmuutos alkaen	Vähittäismyyntihinta, €	Arvonlisävero, %	Arvovero %	Yksikkövero €/kg	Tupakkaveron osuus hinnasta, %
15.1.1998	2,52	18,03	50,00	2,02	52,40
1.4.1999	2,69	18,03	50,00	2,02	52,30
1.2.2000	2,86	18,03	50,00	3,62	53,80
1.6.2000	2,86	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2001	2,86	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2002	2,86	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2003	2,86	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2004	2,85	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2005	2,85	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2006	2,85	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2007	2,85	18,03	50,00	3,62	53,80
1.1.2008	2,95	18,03	50,00	3,62	53,70
1.1.2009	2,95	18,03	52,00	6,50	58,60
1.7.2010	3,50	18,70	52,00	10,00	60,60
1.1.2011	3,68	18,70	52,00	10,00	60,20
1.1.2012	4,41	18,70	52,00	16,50	63,20
1.1.2013	4,40	19,35	52,00	16,50	63,30
1.1.2014	4,84	19,35	52,00	20,00	65,40
1.1.2015	5,22	19,35	52,00	23,50	65,50
1.1.2016	5,10	19,35	52,00	26,00	66,10
1.7.2016	5,68	19,35	52,00	28,50	67,40
1.1.2017	5,94	19,35	52,00	31,00	67,70
1.7.2017	6,19	19,35	52,00	33,50	68,20
1.1.2018	6,52	19,35	52,00	36,25	68,70
1.7.2018	6,80	19,35	52,00	39,00	69,20
1.1.2019	7,13	19,35	52,00	41,75	69,60
1.7.2019	7,36	19,35	52,00	44,50	70,10
1.1.2020	7,69	19,35	52,00	46,50	70,10
1.7.2020	7,94	19,35	52,00	48,50	70,30
1.1.2021	8,16	19,35	52,00	50,50	70,60
1.7.2021	8,48	19,35	52,00	52,50	70,60
1.1.2022	9,25	19,35	52,00	59,50	71,30
1.7.2022	10,05	19,35	52,00	66,50	71,90
1.1.2023	10,94	19,35	52,00	73,50	72,20
1.7.2023	11,49	19,35	52,00	80,50	73,00

1) Vuoteen 2010 saakka kysytyimmän hintaluokan savuke. Vuodesta 2011 lähtien painotettu keskihinta.

Lähde: Verohallinto.